

Tontoftgård

Huset, menneskene og historien

Tontoft 13 / 13A · Pøl · Nordborg · Als, Danmark

Tontoftgård 1980. Nordborg Lokalhitoriske Arkiv, B3343; fotograf ukendt. [10b]

Samlet udgave med bygningsfredning · 2. oktober 2026

Foreløbigt afsluttet samlet udgave af researchen til Thomas. Claudes fuldstændige sammenstilling bevares med alle kapitler, billeder og kilder. Der er tilføjet et kapitel om bygningsfredning og renovering, kontaktpersoner, støtte og den bekræftede sagsstatus. Historiske overleveringer er redaktionelt præciseret; manglende originalbeviser fremgår fortsat.

Denne udgave er endnu ikke en afsluttet ejer- eller bygningshistorie. Manglende originalakter og uafklarede identiteter er udtrykkeligt angivet de relevante steder. Der bestilles ingen betalingspligtige dokumenter.

Indholdsfortegnelse

1 · Hvad der allerede kan fortælles ...	3
2 · Nyt i denne samlede udgave: oversigt over tilføjelser ...	4
3 · Tidslinje i overblik ...	5
4 · Ejendommen og dens arealer ...	6
5 · Hvornår blev Tontoftgård opført? ...	7
6 · Byggematerialer og indretning ...	8
7 · Fra slotsmaterialer til gård ...	9
8 · Familien Drescher: hofmiljø og bygherrer ...	10
9 · Dreschers arvinger og salget i 1841 ...	11
10 · Klyhn og Petersen ...	12
11 · Ritter og Jørgensen ...	14
12 · Et ansigt fra familiehistorien ...	15
13 · Gården som model: en rumlig kilde ...	16
14 · Hans Jørgensens model af slottet ...	17
15 · Døren: to historiske billedkilder ...	18
16 · Huset i 1979 og 1990 ...	19
17 · Gården før branden: luftfoto og billedfortegnelse ...	20
18 · 1978, 1999 og de seneste ejere ...	21
19 · AN TOM: de tre fremlagte årsrapporter ...	22
20 · Thomas Wenger og købet i 2023 ...	23
21 · Salg og varslet tvangsauktion i 2023 ...	24
22 · Bygningsfredning og restaurering ...	25
23 · Bygningstegninger, originalakter og åbne spørgsmål ...	26
24 · Supplerende oplysninger fra første udgave ...	27
25 · Arkivforespørgsler: dokumenteret arbejdsstatus ...	28
26 · Dokumenteret sammenligning af udgaverne ...	29
27 · Kilder og kontrollerede fundsteder ...	30
28 · Bygningsfredning og renovering (7 afsnit)	34
29 · Supplerende kilder og dokumentation	41

De historiske kapitler er bevaret i deres helhed. Det nye renoveringskapitel supplerer de tidligere oplysninger om fredning fra side 34.

1 · Hvad der allerede kan fortælles

Tontoftgård forbinder Nordborg Slots historie med en landbrugsejendom og et bevaret beboelseshus fra slutningen af 1700-tallet. Ældre bygningsdele, især den udskårne dør, giver huset en bemærkelsesværdig plads i Nordals' bygningskultur. Kilderne er enige om denne forbindelse; de er uenige om byggeår og præcis bygherre. [3-7]

Den lokale krønike beskriver enken Maria Catharina Drescher som køber af slottet i 1779 og bygherre for den nye gård. Derefter følger Dreschers arvinger, Klyhn og Petersen, Ritter og Jørgensen. For 1978 kan der nu ses en transaktion betegnet som familieoverdragelse. Overdragelserne fra 1999 til 2023 er fortsat navnemæssigt ufuldstændige. [1, 3, 9, 16-22]

Siden 31. maj 2023 angiver den offentlige gengivelse af EJF ANTOM ApS som ejer af den samlede ejendom. Anna Annette Zwad-Wenger nævnes som direktør og eneejer af selskabet. Thomas Wengers personlige rolle suppleres af hans beskeder om købet, som er videregivet til Oliver; de erstatter ikke en tingbogsattest. [1, 2, 37]

De vigtigste tilføjelser i udgaven af 2. oktober

Familieoverdragelse 31. maj 1978: 912.500 DKK; køber og sælger nævnes ikke på den frit tilgængelige side. Historiske billeder fra ca. 1914, 1922, 1979, 1980 og 1990; portræt af Mimmi Ritter med Gerda i 1942. To modeller bygget af Hans Jørgensen giver yderligere personlige og rumlige forbindelser til gården og slottet. [1, 3, 6, 10, 10b, 32-35]

De vigtigste resultater fra den første rapport (1. oktober 2026)

Den aktuelle databaseoplysning om den samlede ejendom BFE 5296683 angiver ANTOM ApS, 100 procent, siden 31. maj 2023. Selskabet ledes af Anna Annette Zwad-Wenger; ifølge virksomhedsdatabasen ejer hun alle anparter. En aktuel officiel tingbogsattest er endnu ikke indhentet. [1, 2]

Opførelsestidspunktet overleveres modstridende: 1770, 1774, ca. 1770-1775 og ca. 1784 eller midten af 1780'erne. Genbrug af materialer fra Nordborg Slot er bredt overleveret; det præcise forløb og bygherren skal undersøges i originalakterne. [3-6]

Dokumentationen angiver fredning siden 1954 og en udvidelse i 1988. En kommunal hædersbevisning anerkendte restaureringen i 2019. Den dokumenterer hverken den nuværende bygningstilstand, samtlige tilladelser eller arbejde udført af ejeren, som først kom til i 2023. [7, 8]

Relevante fund i første rapport er den konkrete forbindelse Christen Jørgensen/Jonna Margit Jensen i Holmslægtsbogen, den modstridende datering af et arkivfoto og den offentlige fælles omtale af Thomas Wenger og Anna Zwad-Wenger i Lübecker Motorboot-Club i 2022. [9, 10, 11]

Sådan skal dokumentationen læses

Samtidige akter og originalregistre ville have den stærkeste bevisværdi. Den anvendte lokalhistorie, slægtshistoriske sammenstillinger og fredningsbeskrivelser er navngivne historiske fremstillinger. Kommercielle registerportaler gengiver registerdata, men er ikke officielle tingbogsudskrifter indhentet af os. Billeddatering og portrætidentifikation følger den respektive arkivbeskrivelse.

Research skal skelnes fra en bygningsundersøgelse: historiske billeder giver ikke pålidelige oplysninger om fugt, bærende konstruktioner eller tilstanden i oktober 2026.

Læsenøgle (fra første rapport)

Registeroplysning: offentligt gengivne registerdata; originaludskrift afventes. **Historisk dokumentation:** udsagn fra en konkret navngiven historisk eller slægtshistorisk kilde. **Uafklaret:** de foreliggende kilder understøtter endnu ikke den påståede konklusion. **NYT (ravfarvet boks):** tilføjelse til den samlede udgave af 2. oktober 2026 med kildehenvisning og, hvor nødvendigt, udsagnets begrænsning.

2 · Nyt i denne samlede udgave: oversigt over tilføjelser

Ud over alt indhold i de tre foreliggende PDF'er er yderligere offentligt tilgængelige kilder undersøgt 2. oktober 2026. Tilføjelserne er indsat i sammenhæng i de enkelte kapitler. Kort overblik:

Emne	Nyt fund (kort)	Kilde
Fredningsstatus	Statens fredningsdatabase FBB: »fredet og tinglyst bevaringsdeklaration«, type bondegård, 2 bygninger, hovedbygning og tilbygget nordøstfløj (ca. 1784), fredet 1954; matrikel 74 Pøl bekræfter det historiske søgegrundlag.	[41]
Opførelse	FBB's bygningshistorie: 1774, efter udstykningen af Nordborg Slot i 1772, ved livlæge Drescher, med materialer fra slottets nedrevne første sal. Anden læsning: Drescher selv »købte en parcel af Nordborg Ladegård«.	[41, 17]
Slot og gods	Nordborg Slot kom på offentlig auktion i 1766; godset blev udstykket og solgt i 1772. Salgsbetingelser: bygninger måtte først nedrives fra Sankt Hans 1773.	[45, 47]
Drescher-familien	Børn (1770, 1772, 31.5.1774), vielse i Glücksborg, oplysninger om portrætmalerier i familiens eje, afvigende oplysninger om redningsmedaljen.	[17]
Klyhn / Petersen	Folketælling 1845 (gårdens husstand); navnevariant Corelie/Cornelie/Caroline; dødsdatoer for børnene med difteri i 1869; Fritz Petersens vielsesdato; afklaring af far og søn blandt de to Henry Klyhn.	[17]
Arkiv	V318 er ifølge kataloget en papmodel; yderligere genstand fra gården: brødkærmaskine ca. 1880 (B1506).	[48]
Hædersbevisning 2019	Uafhængig bekræftelse: Tontoft 13, Pøl, Nordborg er på kommunens kandidatliste »Smuk istandsættelse«; prisoverrækkelse 9. oktober 2019.	[42]
Salg 2023	Boligsidens forløb: januar 2023 prisnedsættelse -825.000 DKK (-33 %), april 2023 fjernet fra portalen, maj 2023 fri handel 1.650.000 DKK (23.5.2023); mæglertekst nævner restaurering 2016 (ordlyd afkortet).	[43, 44]
Lokal sammenhæng	Tontoft som ældre bebyggelse omkring kirken (skatteregnskab 1543: fire kådnere); Nordborg brændte 1792; Nordborg Kirke hed oprindeligt Tontoft Kirke.	[47, 45, 49]

Hvor nye kilder modsiger eller præciserer ældre udsagn, er det udtrykkeligt angivet; intet udsagn fra de tre oprindelige udgaver er stiltiende erstattet.

3 · Tidslinje i overblik

Tidslinjen sammenfatter de begivenheder, der nævnes i dokumentet. Kolonnen »Status« angiver oplysningens grundlag; den erstatter ikke kontrol af originaldokumentet.

År / dato	Begivenhed	Status / kilde
1543	Skatteregnskab: kun fire kådnere i Tontoft; landsbytomter nedlagt ca. 1550, jorden lagt under Nordborg Slots ladegård.	Slægtshistorisk side [47]
1729 / 1766	Nordborg Slot amtmandsbolig / offentlig auktion over slottet.	Leksikon [45]
1766-1778	Hertuginde Henriette Augusta på slottet (krønike: køb 1766, død dér 1778; Knudsen: boede dér 1767-1777).	Krønike [3]; Knudsen i [17]; afvigende
1770	Byggeår ifølge BBR (administrativ oplysning); datteren Henriette Auguste Dreschers fødsel (døbt 13.9.1770).	[1], [17]
1772 / 1773	Udstykning og salg af Nordborg-godset; overtagelse 1. maj 1773, nedrivning af bygninger tidligst Sankt Hans 1773.	[45, 47, 41]
1774	Opførelse ifølge FBB/Trap og Christensen; Friedrich Heinrich Wilhelm Dreschers fødsel 31. maj 1774.	[4, 6, 41, 17]
21.5.1778	Christian Gottfried Dreschers død i Nordborg.	Slægtshistorie [17]
1779	Enken køber ifølge krøniken slottet for ca. 2.500 rigsdaler; gården færdig i midten af 1780'erne.	Krønike [3]
ca. 1784	Datering af hovedbygning og nordøstfløj i fredningslisten.	[7]
28.5.1786	Maria Catharina Dreschers død.	[17]
1801	Overtagelse ved Friedrich Heinrich Wilhelm Drescher.	Krønike [3]
22.4.1838	Friedrich Heinrich Wilhelm Dreschers død.	[17]
30.7.1841	Arvingernes salg til Rasmus Klyhn, 6.300 rigsdaler courant.	Krønike [3]
1845	Folketælling: Rasmus C. Klyhn, »parcelejer og skibskaptajn«, med husstand.	Slægtshistorie [17]
1858 / 1859	Petersen-Klyhn-vielse 14.10.1858; overtagelse: 1859 (krønike) eller »ejer fra 1858« (oplysning til tællingen 1860).	[3], [17]; afvigende
Januar 1869	Fire Petersen-børns død af difteri.	Slægtshistorie [17], [20]
1918 / 1926	Fritz Petersen som landmand (fra 1918) / overdragelse 1926 til møller Klyhn.	[21], [3], [17]
1931	Overtagelse ved Adolph Ritter.	Krønike [3]
1950	Vielse Mimmi Ritter / Hans Jørgensen (30.9. eller 30.3.1950); overtagelse efter Ritter.	[9, 22]; afvigende
1954	Fredning.	[7, 41]
11.7.1975	Brand i avlsfløjene efter lynnedslag; beboelseshuset bevaret.	Krønike [3]
31.5.1978	Familieoverdragelse, 912.500 DKK; parter ikke frit synlige.	Registeroplysning [1]
1980 / 1988	Ombygning (BBR) / udvidelse af fredningen.	[1], [7]
Dec. 1999	Salg ifølge boligportaler.	[13]
2016	Restaurering ifølge mæglertekst (ordlyd afkortet).	Annonce [43]; skal kontrolleres

År / dato	Begivenhed	Status / kilde
9.10.2019	Kommunal anerkendelse/prisoverrækkelse »Smuk Bygningsskulptur«; Tontoft 13 blandt kandidaterne til »Istandsættelse«.	[8], [42]
2020-2023	Udbudspriser 2.850.000 → 1.650.000 DKK.	[13]
29.11.2022	Stiftelse af ANTOM ApS.	[2]
23./24./25./31. 5.2023	Portalens salgsdato / offentliggørelse af auktionsdato / varslet auktionsdato / ANTOMs ejerskabsstart i E.J.F.	[13, 15, 1]
Nov. 2024	ANTOM genoptaget efter tvangsopløsning; Anna igen i direktionen.	[23, 24]
19.6.2026	Årsrapport 2025 godkendt på generalforsamlingen.	[40]

4 · Ejendommen og dens arealer

Oplysning	Fund og betydning
BFE 5296683	Samlet ejendom; portaler forbinder Tontoft 13 og 13A med samme BFE. To adresser dokumenterer ikke to ejendomme. [1, 12]
Boliger	Tontoft 13: 288 m², fem værelser i boligportaler; 13A: 121 m², to værelser. I alt 409 m², svarende til auktionsannoncen 2023 (288 + 121 = 409; regnemæssig overensstemmelse, ingen officiel arealkontrol). Boligareal, ikke alle bygningers samlede areal. [12-15]
Grund	12.690 m² i den daværende annonce; registerportalen afrunder til 1,3 ha. Præcise aktuelle grænser og matrikler fra matrikel/tingbog er uafklarede. [1, 15]
Bygningsarealer	I alt 1.189 m² i registergengivelsen; beboelsesbygning 351 m², lager 419 m². Andre arealbegreber end boligareal; flere bygninger - afvigende boligarealer er ikke i sig selv en modsigelse. [1]
Historisk søgegrundlag	Artikel 74, grundbog bind II, blad 74; E152: Art. 74/Pøl. Sådanne betegnelser er søgegrundlag, ikke bekræftet tilknytning af alle nutidige matrikler. [3, 16]

Det fremtrædende årstal 1976 i registerportalen vedrører et lager, ikke det historiske beboelseshus. For beboelsesbygningen vises 1770, en ombygning i 1980, murede ydervægge og stråtag. Andre registreringer vedrører sidebygninger fra 1976, 1983 og 1991 samt en ombygning i 1986. Bygnings-, grund- og boligareal skal læses særskilt. [1]

Registertabellen kan vise forskellige anvendelser eller flere registreringer. Det to gange synlige areal 419 m² må ikke tælles som to sikkert forskellige bygninger uden bygningsnumre. Heller ikke det sammenfattende felt »ingen varmeinstallation« må uden kontrol overføres til beboelseshuset.

Hvad der mangler til en pålidelig opmålingstegning

En aktuel BBR-meddelelse med bygnings- og enhedsnumre, matrikelkort og skøde mangler. Der kræves desuden en tingbogsattest med den retlige tilknytning af 13/13A samt godkendte plantegninger, snit og facader. De to adresser bruges derfor ikke til at udlede en juridisk opdeling eller en dobbelt købspris. En tegning rekonstrueret fra et foto eller boligarealer ville ikke være en bygningstegning. Det foreliggende materiale indeholder ingen kontrolleret målfast plantegning.

NYT i den samlede udgave · Supplerende læsning af registeroplysninger

Fredningsdatabasen FBB fører sagen som »Tontoft 13, matr.nr. 74 Pøl, Nordborg«. Dermed stemmer det historiske søgegrundlag »Art. 74/Pøl« (E152, lokalhistorie) overens med den nuværende

matrikelbetegnelse i fredningssagen. Det bekræfter betegnelsen, ikke nutidens matrikelgrænser. [41]

BBR-portalen DinGeo angiver ombygningsår 1980 og byggeår 1770 - svarende til [1]. Feltet »Fredning« er tomt dér, selv om FBB angiver fredningen; BBR-feltet er derfor ikke afgørende for fredningsstatus. En annonce nævner 409 m² fordelt på 8 værelser; de særskilte boligportaler nævner 5 + 2 = 7 værelser. Værelsestal er således portaloplysninger uden bevisværdi for en rumplan. [43, 50]

5 · Hvornår blev Tontoftgård opført?

Kilde	Datering / udsagn	Bevisværdi / vurdering
BBR-gengivelse [1, 13]	1770	Administrativ oplysning, ingen samtidig byggeakt.
Trap / FBB [4]	1774; hoflæge Drescher og genbrug af slotsmaterialer	Fredningsbeskrivelse, offentliggjort 2019.
Tofft 1986 [5]	Stilistisk datering ca. 1770-1775; især rokokodøren	Videnskabelig stilanalyse; ingen direkte kilde til opførelsen.
Christensen 1992 [6]	1774; munkesten fra slottet, oprindeligt ukalket	Bygningskulturel fremstilling med foto fra 1990.
Fredningsliste 2017 [7]	Hovedbygning og nordøstfløj; ca. 1784	Inventardatering.
Lokalhistorie 1984 [3]	Enkens køb af slottet 1779; færdiggørelse midt i 1780'erne	Historisk fortælling; originalkontrakter skal kontrolleres.
NYT FBB-sag [41]	1774, efter udstykningen af Nordborg Slot 1772, ved livlæge Drescher, med materialer fra den nedrevne første sal; beskrevet af Museum Sønderjylland	Statens fredningsdatabase (læst via søgeresultater; direkte adgang blokeret af robots-regler).
NYT Mæglertekst 2023 [44]	1770; slottet privatejet 1766, dele nedrevet, byggematerialer anvendt »fire år senere i 1770«	Markedsføringstekst; ingen primærkilde.
NYT Knudsen i [17]	Drescher »købte en parcel af Nordborg Ladegård«	Slægtshistorisk sekundærkilde (Chr. Knudsen, citeret på alsnissen.dk).

En afsluttet opførelse i 1774 kan ikke uden yderligere dokumentation forenes med krønikens rækkefølge: køb 1779, delvis nedrivning og efterfølgende nybyggeri. Forskellige byggeperioder eller en ældre datering af genbrugte bygningsdele kunne være tænkelige; det er undersøgelsesidéer, ikke beviste forklaringer.

Det pålidelige fælles udsagn er: et beboelseshus fra slutningen af 1700-tallet med markante historiske indretningsdele og en overleveret forbindelse til Nordborg Slot. A84 er særlig vigtig for opførelsesspørgsmålet, fordi kataloget registrerer en beretning under Maria Catharina Dreschers navn for perioden 1778-1780. Indholdet foreligger endnu ikke. [18]

Arkitekten er ikke dokumenteret. Krøniken sammenligner gården med Tangsholm og nævner Seiffert, men anfører, at han døde før Tontoftgårds opførelse. Sammenligningen begrunder ingen tilskrivning. [3]

NYT i den samlede udgave · To læsninger af bygherrespørgsmålet - og hvad der adskiller dem

Læsning A (lokalhistorie 1984): Enken Maria Catharina Drescher køber slottet i 1779 og lader gården opføre af nedrivningsmaterialer; færdiggørelse midt i 1780'erne. [3]

Læsning B (FBB, Trap, Christensen; Knudsen): Gården opføres i 1774 efter udstykningen af Nordborg-godset 1772/73 ved livlæge/hofintendant Drescher selv, som havde købt en parcel af ladegården; materialer kom fra slottets nedrevne øvre etage. [41, 4, 6, 17]

De citerede salgsbetingelser for ladegården tillod nedrivning af dens avlsbygninger fra Sankt Hans 1773; overtagelsen var 1. maj 1773. [47] Et byggeri i 1773/74 er dermed tidsmæssigt muligt. Betingelserne beviser dog hverken nedrivning af slottets øvre etage eller konkrete gårdbygningsdeles oprindelse. Slot og ladegård skal skelnes.

Begge læsninger er undersøgelsesidéer baseret på sekundærkilder. Kun A84 (beretning 1778-1780), købekontrakten for parcellen eller slottet og udstykningsakterne kan afgøre spørgsmålet. Slægtshistoriens oplysning »parcel 13« modsiges ikke nødvendigvis krøniken: parcel og slot kan være særskilte køb.

6 · Byggematerialer og indretning

Bygningsdel	Dokumenteret forhold / begrænsning
Murværk	Grundmuret og hvidkalket, mørk sokkel. Christensen beskriver munkesten fra Nordborg Slot og oprindeligt synligt murværk. Ingen materialeundersøgelse på stedet. [4, 6]
Tag	Hovedhus med stråtag og halvvalm; nordøstfløj med røde vingetegl. Tagets alder og nuværende lagopbygning er ukendt. [4]
Dør og vinduer	Rigt udskåret tofløjet rokokodør med overvindue; ældre og kopierede sprossevinduer, beslag og hjørnebånd. Datering af bygningsdele er ikke lig husets byggeår. [4, 5]
Interiør	Bred trappe, stuklofter, hvælvede ovnnicher, ældre paneler og låse. Fredningsbeskrivelsen nævner også nyere gulvbelægninger og moderniseret køkken/bad. [4]
Avlsfløje	Værksted og birum; senere registerår skal sammenholdes med branden og genopbygningen. [1, 3, 4]

Fredningsbeskrivelsen skildrer repræsentative rum mod forsiden og funktionsrum mod bagsiden. Den beskriver en dokumenteret tilstand, ikke en aktuell opmålingstegning. Overleveret slotsoprindelse for enkelte indretningsdele og direkte genbrug af byggematerialer skal dokumenteres hver for sig.

Overleverede kendetegn ved huset (fra første rapport)

Beskrivelsen hentet fra FBB nævner grundmuret, hvidkalket murværk på mørk sokkel, stråtag med halvvalm og en symmetrisk facade med midtergavl. Udskårne dobbeltdøre, ældre og kopierede sprossevinduer samt en bred, rigt udstyret trappe fremhæves. Indvendigt beskrives stuk, ovnnicher, historisk ruminddeling og senere moderniseringer. Sidefløjen har tegltag og værksted/birum. Enkelte deles oprindelse i slottet er delvis formuleret som en antagelse. [4]

Beskrivelsen viser en høj dokumenteret fredningsværdi. Den siger intet om tagets alder, fugt, konstruktive skader, aktuelle installationer eller alle rums godkendte anvendelse. Aktuell undersøgelse og gennemgang af sager mangler.

Der mangler endnu oplysninger om murstensformater og mørtel, træsorter og dendrokronologiske data, strålag, isolering, fundamenter og samlinger. Farven på et foto kan eksempelvis ikke sikkert afgøre, om der er brugt kalk eller plastmaling. Tofft beskriver en daværende tilstand; undersøgelsen dokumenterer ikke en besigtigelse i 2026. [5]

NYT i den samlede udgave · Flere oplysninger om indretningen

FBB-sagen anfører: Flere ældre fyldingsdøre er bevaret, herunder med profilerede gerichter, bukkehornsbeslag, dørgreb og låse; enkelte detaljer »menes at« stamme fra det tidligere Nordborg Slot (antagelse, ikke bevis). Den tilbyggede fløj står vinkelret på hovedbygningen, er grundmuret, hvidkalket og i én etage over sortmalet sokkel. [41]

Mæglerteksten 2023 fremhæver hoveddøren, hvid mod mørkegrå bund, og en stor rødbøg, som skulle være plantet omtrent samtidig med huset. Det er et markedsføringsudsagn; træets alder er ikke dokumenteret. [44]

7 · Fra slotsmaterialer til gård

Tontoftgård ca. 1914. Udsnit fra Erik Manthei Nielsens lokalhistorie 1984, trykt s. 32. Den omtrentlige datering stammer fra billedteksten. [3]

Krøniken indleder med, at man på gården kunne se døre og vinduer fra det gamle slot. Den forbinder historien med hertuginde Henriette Augusta, der skulle have købt slottet i 1766 og døde dér i 1778. Hendes hoflæge Christian Gottfried Drescher var død kort forinden. [3]

Dreschers enke skulle have købt slottet på offentlig auktion i 1779 for ca. 2.500 rigsdaler inklusive omkring 40 tønder land nord for kirken. Efter en delvis nedrivning opførtes en firlænget gård af materialerne. Hun skulle have solgt slotsresten til skibsbygger Jørgen Lorenzen i Sønderborg gennem pastor Fangels formidling. [3]

Det er konkrete udsagn fra en lokalhistorisk fremstilling. Købekontrakt, nedrivningens omfang, transport og enkelte byggeperioder er endnu ikke undersøgt i originalakter. Den ofte gentagne historie om, at trappen var bred nok til at føre hest og vogn op, gengives som folkelig fortælling, ikke som teknisk beskrivelse.

NYT i den samlede udgave · Slottet gennem tiden: vurdering ud fra leksikon og slægtshistorie

Nordborg Slot hed oprindeligt Alsborg og blev ifølge overleveringen anlagt i 1152 af kong Svend; i 1729 blev det amtmandsbolig, i 1766 kom det på offentlig auktion, godset blev udstykket og solgt i 1772. Den nuværende hovedbygning er fra 1909 over rester af et ældre slot fra 1680. [45] Engelsk Wikipedia angiver en privat ejer, Hans Bugislav Carstens, som slottets ejer i 1766. [46]

Afvigelse fra krøniken: Krøniken lader hertuginde Henriette Augusta købe slottet i 1766 og dø dér i 1778; Chr. Knudsen (citeret på alnissen.dk) kalder hende enke efter hertug Friedrich af Glücksburg, som trak sig tilbage til det slot, hun havde købt, og boede dér 1767-1777. [3, 17] Slottets ejerfølge og opholdsdatoer er dermed uafklarede; de er sekundære for gårdhistorien, men relevante for fortællingens årstal.

Stedet før gården: Et skatteregnskab fra 1543 nævner kun fire kådnere i Tontoft (Titker Petersen, Jürgen Petersen, Peter Hansen, Thomas Andersen), der »bærer vand til huset«; landsbytomterne blev nedlagt ca. 1550, og jorden lagt under Nordborg Slots ladegård. [47] Nordborg Kirke hed oprindeligt Tontoft Kirke efter den lille landsby omkring Tontoft Gade, hvor kirke og præstegård ligger; Nordborg brændte i 1792, hvorfor de ældste huse er fra slutningen af 1700-tallet. [49, 45] Tontoftgård ligger ifølge mægler teksten ca. én kilometer fra slottet. [44]

8 · Familien Drescher: hofmiljø og bygherrer

Christian Gottfried Drescher · 1731-1778

Den slægtshistoriske sammenstilling angiver Schmiedeberg som hjemsted, døden 21. maj 1778 i Nordborg og ægteskabet med Marie Cathrine Kretschmer. Han kaldes kancelliråd og hofintendant; lokalhistorien kalder ham hoflæge. Uddannelse og præcis embedsbane er ikke fuldt dokumenteret. [17, 3]

Forbindelse til bygningen: Historiske fremstillinger forbinder ham med hofmiljøet og opførelsen. Da han døde før krønikens slotskøb i 1779, kan den efterfølgende gennemførelse ikke tilskrives ham uden yderligere bevis. En identifikation med en navnebror, en rentekammerråd i Württemberg eller en sag om tyveri fra kunstkammeret, er her udokumenteret og medtages ikke.

Lokalhistorien supplerer hans oprindelse: Faderen Johann Friedrich Drescher betegnes som borger, ejendomsbesidder og lærredsvæver i Schmiedeberg, moderen som Elisabeth Müller. Efter forældrenes død i 1739 og 1740 kom det ca. niårige barn til onklen Johann Melchior Müller, en kornskriver i Pfaffendorf. Senere mødte Drescher Marie Catharine Kretschmer i København. Fortællingen forklarer familie- og hofbaggrunden, men ikke en fuldt dokumenteret lægeuddannelse. [3]

Maria Catharina Drescher, født Kretschmer · 1743-1786

Sammenstillingen angiver København som hjemsted, dåb 29. marts 1743 og død 28. maj 1786. [17] A84 er katalogiseret under hendes navn som beretning om Tontoftgårds opførelse med perioden 1778-1780. Kataloget beviser hverken en egenhændig nedskrivning eller dens faktiske tilblivelsesdato. Original, afskrift og proveniens skal afklares i selve dokumentet. [18]

Forbindelse til bygningen: Enkens bygherreansvar er en konkret dokumenteret historisk overlevering [3], men endnu ikke underbygget af den efterspurgte slotskøbekontrakt og indholdet af

A84. Gårdens forvaltning fra hendes død til 1801 er uafklaret.

Krøniken nævner hendes forældre som fæstningsejersmand Christian Friedrich Kretschmer og Catharina Elisabeth Müller. Efter mandens død stod hun tilbage med tre børn, to døtre og en søn. Hun døde ifølge fremstillingen som 43-årig. Hendes rolle som handlekraftig enke er det centrale biografiske udgangspunkt for bygningshistorien. [3]

NYT i den samlede udgave · Tilføjelser fra slægtshistorien (alsnissen.dk, parcel 13)

Børn: Henriette Auguste (født 1770, døbt 13.9.1770 i Nordborg), Anne Caroline Charlotte Amalie (født 5.9.1772) og Friedrich Heinrich Wilhelm (født 31.5.1774). Det svarer til krønikens »tre børn, to døtre og en søn«. [17, 3]

Oprindelse og tjeneste: Ifølge Chr. Knudsen kom Drescher fra Schlesien, trådte i hertughusets tjeneste i Glücksburg, fik titel af kancelliråd og var hofintendant hos enkehertuginde Henriette Augusta, da hun trak sig tilbage til det Nordborg Slot, hun havde købt. I Glücksburg giftede han sig med hertugindens kammerjomfru Marie Cathrine Kretschmer, datter af en »voldmester« i København; hun blev døbt i Københavns citadel og begravet 3.6.1786 i Nordborg. Han »købte en parcel af Nordborg Ladegård«. FBB kalder ham »livlæge«; krøniken: hoflæge; slægtshistorien: kancelliråd og hofintendant. Erhvervsbetegnelsen er derfor fortsat uensartet. [17, 41, 3]

Portrætter: Slægtssiden omtaler malerier af ukendte kunstnere af Christian Gottfried og Marie Drescher samt Friedrich Heinrich Wilhelm Drescher og hans kone, tidligere ejet af konsulinde Jenny Drescher eller (Brorsen-parret) gartner Otto Kryck. Maleriernes nuværende opholdssted er ukendt - et konkret spor til identificerede portrætter af de tidlige ejere. [17]

9 · Dreschers arvinger og salget i 1841

Friedrich Heinrich Wilhelm Drescher · 1774-1838

Født 31. maj 1774, død 22. april 1838. Den slægtshistoriske fremstilling nævner studieforberedelse i Eckernförde, derefter landbrugsuddannelse på Solbjerggaard og arbejde som toldkontrollør; gift med Cathrine Ahlmann (1778-1848). [17] Forbindelse til bygningen: Overtagelse 1801 ifølge krøniken. Ingen bestemt ombygning kan tilskrives ham ud fra de kontrollerede kilder. [3]

Arvingernes salg

Krøniken nævner enken Catharina og syv børn som sælgere: Christian Gottlieb/Gottfried, Anna Catharina Franck, Otto Friedrich, Friedrich Heinrich, Heinrich Christian Carl, Hans Michael og Maria Margaretha Magdalene Drescher. Kontrakt: 30. juli 1841; køber Rasmus Klyhn; pris 6.300 rigsdaler courant. [3] Navnene er roller i et arvefællesskab. Deraf følger ikke syv selvstændige ejerperioder. Alle medarvingers livsforløb og byggearbejder er ikke dokumenteret uden yderligere personkilder.

Krøniken nævner ca. 42 tønder land og forklarer købsprisen 6.300 rigsdaler courant som 10.080 lybske daler. Historiske valutaer omregnes ikke til nutidig købekraft, da det ville kræve en begrundet sammenligningsmetode. [3]

Hans Michael Drescher: en medarving med søfartshistorie

Krøniken beskriver Hans Michael, født 1817, som senere kaptajn på Caroline Amalie. Den 16. januar 1844 skulle han have reddet elleve britiske søfolk i Den Engelske Kanal og modtaget en guldmedalje fra dronning Victoria. Hans livs afslutning beskrives i 1881. Det er en bemærkelsesværdig familiehistorie; udmærkelser er endnu ikke kontrolleret i britiske originaldokumenter. [3]

Hans Michael optræder i salget som medarving, ikke som dokumenteret eneejer i en egen gårdperiode. Heller ikke de øvrige medarvinger gøres til en tilsyneladende ubrudt række af selvstændige ejere.

NYT i den samlede udgave · De syv sælgere kan identificeres i slægtshistorien

Slægtshistorien nævner otte børn af Friedrich Heinrich Wilhelm og Cathrine (ét døde som spædbarn i 1815) og identificerer dermed entydigt krønikens sælgere: Christian Gottlieb (født 2.3.1802, skibskaptajn med eget skib, 35 år til søs, i land 1851, borgerrepræsentant i 12 år, medstifter af Nordborg Sparekasse); Anne Cathrine (født 1803; gift 1831 med snedkermester August Frederik Emil Frank, derfor »Franck«); Otto Friedrich (født 10.1.1806, skibskaptajn, gift 30.7.1841 med Johanne Marie Hansen, død 1856); Friedrich Heinrich Vilhelm (født 1809, købmand i Sønderborg, ugift, død 1849); Henrik Christian Carl (født 10.10.1811); Hans Michael (født 13.8.1817); Marie Margrethe Magdalene (født 5.3.1820; gift 1847 med skibskaptajn August Frederik Brorsen). Otto Friedrichs vielse falder samme dag som kontrakten (30.7.1841); det er en observation, ikke bevis for en sammenhæng. [17, 3]

To særskilte redningsberetninger: Slægtshistorien (Chr. Knudsen) nævner for Christian Gottlieb en fransk guldmedalje efter redning af en fransk besætning i 1829 ud for Kap São Vicente. Lokalhistorien nævner for Hans Michael en guldmedalje fra dronning Victoria efter en redning i 1844 i Den Engelske Kanal. Forskellige personer, år og hændelser udgør ingen kildekonflikt. Begge udmærkelser skal endnu kontrolleres i originaldokumenter; Druelund-henvisningen til Hans Michael er uafklaret. [17, 3]

Efter 1838: Efter gårdsalget boede enken i et mindre hus i Nordborg, ifølge Brorsen-overleveringen i Storegade. Teksten beskriver tyskorienterede forbindelser i Brorsen-familien og Maries kontakt med Schmiedeberg gennem en budbringer. Den tilføjer samtidig: Marie opdragede børnene dansk og fik sin mand over på dansk side. Det giver ikke grundlag for en generel politisk karakteristik af hele Drescher-familien. [17]

10 · Klyhn og Petersen

Rasmus Christian / Christensen Klyhn · 1801-1865

Født 15. september 1801 i Østerlund, død 9. august 1865; skibsfører, senere landmand; gift med Henriette Jørgensen (1814-1882). [17] Ifølge Broballe-husets historie flyttede familien efter salget dér sammen med svigermøderen Sophie Charlotte til Tontoftgård. [19] Forbindelse til bygningen: Køb 1841 og overdragelse til svigersønnen 1859 nævnes i krøniken. Der mangler en fortegnelse over byggearbejder. [3] Arbejde som kaptajn forklarer ikke automatisk finansiering af bestemte byggearbejder.

Christian / Chrestian Nicolai Petersen · 1829-1895

En anden trykt familiehistorie angiver fødsel 1. december 1829, død 18. marts 1895, vielse med Corelie Charlotte Synette Klyhn 14. oktober 1858 og ti børn, hvoraf seks overlevende. Fire børn skulle være døde af difteri i samme uge i 1869. Det er slægtshistorisk sekundæroverlevering; kirkebøger er endnu ikke direkte undersøgt her. [20] Forbindelse til bygningen: Som

parcellist eller landmand knyttet til gården. Vielse 1858 og køb 1859 er forskellige begivenheder. Et formodet gårdår »1635« i familiehistorien beviser ikke det bevarede beboelseshus' alder. [20, 3]

Friedrich Wilhelm »Fritz« Petersen · 1869-1961

Født 21. november 1869, død 20. oktober 1961; gift med Laura Thora Johnsen. Det lokale slægtsregister nævner ham fra 1918 som landmand på Tontoftgård. [21] Den trykte familiehistorie angiver seks børn, heraf to sønner i Californien. Vielsesdatoen varierer mellem kilderne og medtages derfor ikke som sikker. [20] Forbindelse til bygningen: Ejer-/driftsperiode frem til den omtalte overdragelse 1926; ingen konkret restaurering dokumenteret. Tabet af gården kan ikke forklares med personlige eller økonomiske årsager uden auktionsakten.

Henry Klyhn: hold to personer adskilt

Som kandidat til mølleren nævnt i 1926 fremstår Carl Henry Klyhn (1877-1957). [17] E152 forbinder derimod Karl Henry Klyhn (1910-1978), vognmand, med ejendommen. [16] Holm-slægtsbogen bekræfter hans livsdataer 28. november 1910 til 28. oktober 1978. [9] Den yngre mand var kun 15 år i 1926. Uoverensstemmelsen kræver ejerdokumentation; den må ikke løses gennem navnelighed.

NYT i den samlede udgave · Tilføjelser fra folketælling og slægtshistorie (alsnissen.dk)

Klyhn: Rasmus Christensen Klyhn, født 15.9.1801 i Østerlund (forældre Hans Christian Rasmussen Klyhn og Synnet Jensdatter), gift 15.5.1834 i Oksbøl Kirke med Henriette Jørgensen (født 5.1.1814, død 19.1.1882; forældre Jes Jørgensen og Charlotte Sophie Bosaut). I 1834 var han husmand og skibsfører på Broballemark (»Lyshøjgaard«, Espehøjvej 14, hans kones barndomshjem); skibet hed »Concordia«. Ifølge denne kilde ejede han Tontoftgård 1841-1859; »Nordborg-Bogen«, s. 34, angives som belæg. [17, 19]

Folketælling 1845: »Rasmus C. Klyhn, 43, gift, parcelejer og skibskaptajn«, med hustru Henriette (31), børnene Jes (10), Cornelia (8), Carl (6), Julius (3) og Heinrich (1), den enke svigermor Soph. Charl. Jürgensen (59), en husdatter, som »skal lære husholdning«, samt tre karle og tre piger. Det er et billede af gårdens husstand i 1845. Tællingen 1860 anfører søfolk på aftægt på »Tontoftgaard«. [17]

Navnevariant: Datteren står som »Caroline Charlotte Synette« (slægtshistorie), »Cornelia C. S.« (tælling 1845) og »Corelie Charlotte Synette« (Petersen-familiehistorie). Hun fik gården og giftede sig 14.10.1858 med Christen Nicolai Petersen, som slægtshistorien beskriver som den tidligere ejers svigersøn. [17, 20]

Afvigende overtagelsesår: Slægtsopslaget angiver »ejer af Tontoftgård fra 1858« (efter tællingen 1860); krøniken nævner 1859. Begge oplysninger står side om side; skødet ville være afgørende. [17, 3]

Petersen-børn og difteri 1869: Af de ti børn døde Carl Christian (født 1864) og Carl Stephan (født 1866) 6.1.1869 og Heinrich Friedrich Johannes (født 1868) 17.1.1869; opslaget om Peter Rasmus (født 1859) angiver »1869, af difteri« uden dag. Det støtter familiehistorien »fire børn døde af difteri i 1869«, men nuancerer »i samme uge«: dokumenterede dødsdage ligger inden for elleve dage i januar 1869. [17, 20]

Fritz Petersen: Ifølge slægtshistorien giftede han sig 15.10.1895 (Nordborg civilregister) med Laura Thora Johnsen (født 10.12.1871 i Vesterlund, død 4.10.1935 i Tontoft); Friedrich døde 20.10.1961 i Tontoft. Af syv børn døde ét som lille i 1900; de seks øvrige: Christian Nicolai (1896-1967, hønsefarmer i Petaluma, Californien), Friedrich Carl

(1897-1965, Californien), Hans Jørgen (1900-1947, bager i Rødekro), Jørgen Peter (1902-1954), Petrea Caroline (født 1904, ugift) og Corelie (født 1907, gift i Tyskland). Det svarer til »seks børn, to sønner i Californien«. Vielsesdatoen er dermed dokumenteret som slægtshistorisk oplysning, men ikke kontrolleret mod den trykte familiehistorie [20]. [17, 20]

Petersen-familiens forbindelser verden over: Døtre og svigersønner i USA (Henriette med en købmand; Ida Alvine, født 1872), en datter gift med en styrmand fra Taku, Kina. [17]

De to Henry Klyhn - afklaring af slægtskab: Slægtshistorien anfører Carl Henry Klyhn (født 4.4.1877 i Altona, død 30.10.1957) som møller i Nordborg (»Klyhns Mølle«, Holmgade) og som ejer af Tontoftgård i 1926 (belæg: Nordborg-Bogen, s. 34). Blandt hans børn er en Carl Henry Klyhn, født 1910, samt Thorvald Aksel (født 1922); opslaget anfører »solgte til sønnen Thorvald« (salgets genstand ikke nævnt). Mølleren (1877-1957) og vognmanden (1910-1978) er dermed meget sandsynligt far og søn med samme navn. Uoverensstemmelsen i den ældre udgave bliver forklarlig, men ikke bevist: kun skøde og E152 viser, hvem der ejede hvad hvornår. [17, 16, 9]

11 · Ritter og Jørgensen

Adolph Ritter · 1873-1954 / Christine Schultz · 1889-1962

Holm-slægtsbogen angiver Adolfs fødsel 7. februar 1873, Baden som hjemsted og død 2. december 1954. Christine Schultz blev født 23. september 1889 og døde 22. april 1962. Vielse: 15. februar 1917 i Havnbjerg. Adolfs trykte fødested (»Büsskügen, Kreis Konstans«) er uafklaret. [9] Forbindelse til bygningen: Krøniken daterer Ritters overtagelse til 1931. [3] Der foreligger endnu ingen pålidelig dokumentation om uddannelse, fuld erhvervsbane, købspris og egne byggearbejder. Bopæl, landbrugsdrift og retligt ejerskab skal undersøges særskilt.

Marie »Mimmi« Regina Ritter · 1918-2001 / Hans Jørgensen · 1913-2003

Holm angiver Mimmis fødsel 4. juni 1918 i Lavensbymark, død 25. august 2001 i Tontoft; Hans blev født 12. februar 1913 i Holmskov og døde 4. juni 2003 i Tontoft. Slægtshistorien angiver vielsen 30. september 1950. En hushistorie angiver afvigende 30. marts 1950 og fortæller om købet af Tontoftgård samt overdragelsen af gården på Hellesøvej til Hans' bror Andreas. [9, 22] Forbindelse til bygningen: Overtagelse efter Ritter er overleveret. Den præcise dato og ægtefællernes ejerandele mangler. Død i Tontoft beviser ingen fortsat ejerandel. Byggesagerne skal afklare, hvem der lod de bygninger, der findes efter branden, opføre.

Christen Jørgensen og Jonna Margit Jensen

Holm anfører Christen som søn af Hans og Mimmi og som Jonna Margit Jensens mand. [9] E152 anfører en Chresten Jørgensen som gårdejer. [16] Krøniken nævner derimod »Jonna og Hans« som næste generation. [3] Det er en konkret identitetskonflikt, ikke bevis for to yderligere købere. Forbindelse til bygningen: Ejerskabets start og slutning, erhvervsforløb og personligt tilskrivelige byggearbejder er uafklarede. Familieforbindingen støtter en forskningsvej, men endnu ikke en juridisk fuldstændig ejerrække.

Vendepunktet 1975

Den 11. juli 1975 skulle avlsfløjene være brændt efter lynnedslag; beboelseshuset blev bevaret. [3] De senere registerår 1976, 1980, 1983 og 1986 er holdepunkter for sagskontrol, ikke sikker tilskrivning af arbejderne til en enkelt person. [1]

12 · Et ansigt fra familiehistorien

Mimmi Ritter med datteren Gerda, 1942. Nordborg Lokalhitoriske Arkiv, B4335. Arkivbeskrivelsen angiver Mimi 1918-2001 og Gerda født 1942; fotograf ukendt. [32]

Fotoet giver familiehistorien et konkret ansigt. Personidentifikationen følger arkivkataloget; den udledes ikke af ydre lighed. Stavemåderne Mimi og Mimmi er en del af kildematerialet.

Fotoet dokumenterer hverken huskøb eller ombygning. For Mimmis og Hans Jørgensens senere historie skal vielsesdato og ejendomsoverdragelse stadig afklares i originalakter. Denne udgave indeholder endnu ikke andre entydigt identificerede portrætter af de historiske ejere eller aktuelle, godkendte portrætter af Thomas og Anna.

Det offentligt synlige arkivbillede dokumenteres med signatur og oprindelse i denne private researchudgave. Der påstås dermed ingen tilladelse til offentlig eller kommerciel udgivelse. Arkivets vandmærke er bevaret.

13 · Gården som model: en rumlig kilde

Model af Tontoftgård med navngivne rum. Nordborg Lokalhisoriske Arkiv, V318; katalogår 1990, bygget af Hans Jørgensen, Tontoftgård. [33]

Modellen viser fire fløje omkring en gårdsplads. I beboelsesfløjen er rummene navngivet, i avlsfløjene blandt andet kostald, svinestald, hestestald, foder- og vognrum. Teksterne og fremstillingen af driftsområderne er et udgangspunkt for brugshistorien.

Det er modelbyggerens rekonstruktion. Kataloget nævner ingen kontrolleret opmåling eller målestok. Den viste historiske tilstand, dens kilder og mulige ombygningsperioder skal afklares. Billedet præsenteres derfor ikke som godkendt bygningstegning eller præcis plantegning.

Forbindelsen mellem modelbygger og gård er samtidig et konkret biografisk fund om Hans Jørgensen. Modelbyggeri dokumenterer beskæftigelse med historien, ikke udførelse af en restaurering af bygningen.

NYT i den samlede udgave · Katalogoplysninger

Arkivkataloget fører V318 under titlen »Papmodel af Tontoftgård«, 1990, »Bygget af Jørgensen, Hans, Tontoftgård, Nordborg«. [48] Desuden registrerer arkivet under B1506 (1980-1989) en brødkæremaskine fra ca. 1880, som stod på Tontoftgård. [48] Genstandsfotoet er ikke set.

14 · Hans Jørgensens model af slottet

Model af Nordborg Slot. Nordborg Lokalhistoriske Arkiv, V320; katalogperiode 1970-1990; bygget af Hans Jørgensen, Tontoftgård. [34]

Den anden model forbinder Hans Jørgensens interesse for gården med slottet. Den illustrerer den historiske bygningsgruppe, hvorfra der ifølge lokal overlevering kom materialer til Tontoftgård. Den erstatter hverken en historisk bygningsopmåling eller dokumentation for enkelte deles oprindelse.

Som yderligere billed- og plankilde registrerer Dansk Centralbiblioteks katalog tre blade fra Den Danske Atlas, bind 7, 1781: en byplan 1779, et billede fra nord og et slotsbillede. Registreringerne står som nr. 235-237 på PDF-sider 43-44. Selve bladene er endnu ikke indhentet som digitale billeder her. [35]

Et billedes udgivelsesår er ikke automatisk årstallet for den viste bygningstilstand. En historisk byplan ville heller ikke dokumentere Tontoftgårds ruminddeling.

15 · Døren: to historiske billedkilder

Venstre: Indgangsdør 1922, lokalhistorie 1984, trykt s. 33. Højre: Fig. 20 i Toffts undersøgelse 1986, trykt s. 108; billedteksten daterer rokokodøren stilistisk til ca. 1775. Det er ikke lig optagelsesåret. [3, 5]

Begge billeder viser den rige udskæring. Sammenligningen er nyttig for indretningshistorien, men kan uden detailundersøgelse ikke give sikre oplysninger om restaurerede dele, træsort, farvelag eller oprindelig montering.

Den ældre billedtekst omtaler en dør på østsiden, mens andre kilder beskriver hovedindgangen fra gaden. Alle billeders præcise orientering fastlægges derfor først med en situationsplan. Historiske retningsangivelser ensrettes ikke stiltiende.

16 · Huset i 1979 og 1990

Tontoft 13, arkivfoto 1979, B2819. Fotograf ukendt. [10]

Foto 1990, offentliggjort i John Kronborg Christensen: Byggeskik på Nordals, Sønderjysk Månedsskrift 1/1992, trykt s. 26. [6]

Disse billeder ligger efter krønikens brand i avlsfløjene 11. juli 1975. De viser det bevarede beboelseshus, men ikke alle bagvedliggende bygninger. Sammenholdet med gårdmodellen er derfor en historisk sammenstilling, ikke bevis for genopbygningsplanen.

17 · Gården før branden: luftfoto og billedfortegnelse

Historisk luftfoto, i første rapport henført til 1957. Det Kgl. Bibliotek, billedsignatur H09664_026, fundet via adressens dokumentside. Overført fra første PDF; billedmetadata er ikke genkontrolleret i bibliotekets original i denne sammenligning. [30]

Fotoet viser beboelseshuset med midtergavl og gårdbebyggelsen bagved før krønikens brand i avlsfløjene 1975. Det supplerer gadebillederne og gårdmodellen med et blik på den sammenhængende bygningsgruppe. [3, 30]

Det er ikke en opmålt situationsplan. Skjulte dele, grænser og nutidens boligopdeling kan ikke bestemmes ud fra det. Den tidligere henføring til 1957 bevares som kildeoplysning og skal endeligt bekræftes i bibliotekets registrering.

For arkivfoto B3345 står en ældre henføring til 1988 og en dateringsnote 1998 side om side. Modsigelsen blev udtrykkeligt nævnt i første rapport og afklares heller ikke her. Fotoet bruges derfor ikke som sikkert dateret dokumentation for en bestemt ombygningsperiode. [10c]

Billedfortegnelse

Fig.	Indhold	Fundsted / status
Forside	Tontoftgård 1980	Nordborg Arkiv B3343 [10b]
Kap. 7	Gård ca. 1914 (datering fra billedtekst)	Lokalhistorie 1984, trykt s. 32; digitalt tilgængelig [3]
Kap. 12	Mimmi Ritter med Gerda, 1942	Nordborg Arkiv B4335 [32]
Kap. 13	Model af gården (papmodel), katalogår 1990	Nordborg Arkiv V318 [33, 48]

Fig.	Indhold	Fundsted / status
Kap. 14	Model af Nordborg Slot, 1970-1990	Nordborg Arkiv V320 [34]
Kap. 15 venstre	Indgangsdør 1922	Lokalhistorie 1984, trykt s. 33 [3]
Kap. 15 højre	Rokokodør, stilistisk ca. 1775	Tofft 1986, fig. 20, trykt s. 108 [5]
Kap. 16 øverst	Tontoft 13, 1979	Nordborg Arkiv B2819 [10]
Kap. 16 nederst	Foto 1990	Christensen, Sønderjysk Månedsskrift 1/1992, s. 26 [6]
Kap. 17	Luftfoto (henført til 1957)	Det Kgl. Bibliotek H09664_026 [30]
Ikke afbildet	B3345 (1988 / dateringsnote 1998, modstridende)	Nordborg Arkiv [10c]; brugsvilkår og datering efterspurgt [10]

Billedbemærkning: Historiske arkivbilleder og udsnit fra digitaliserede publikationer med kildeangivelse; ingen generel rettighedsfrigivelse til offentlig genbrug; udgivelse af flere arkivbilleder skal aftales med arkivet. Ingen personbilleder er genereret, og ingen fremmede portrætter er tilskrevet ud fra navnelighed alene.

18 · 1978, 1999 og de seneste ejere

Registeroplysning: familieoverdragelse 1978

Companydata-siden kontrolleret 2. oktober 2026 angiver 31. maj 1978 som overtagelsesdato, overdragelsesformen Familieoverdragelse og købsprisen 912.500 DKK. Parternes navne er ikke frit synlige. Der kan dermed tilføjes en konkret transaktionsdato, men endnu ikke sikkert fastlægges, hvilken Jørgensen der købte hvilken andel. [1]

Hullet fra 1999 til 2023

Boligportaler dokumenterer et salg i december 1999 og et andet i maj 2023. Sælgeren i 2023 er endnu ikke sikkert identificeret i det frit tilgængelige materiale. Derfor kan restaureringen, som fik en hædersbevisning i 2019, endnu ikke knyttes til en navnemæssigt dokumenteret ejerbiografi. [13, 8] Hullet er særlig relevant: Uden tingbogsbevis kunne et detaljeret livsforløb blive tilskrevet en forkert person. Der kræves skødet fra 1999, den senere ejerhistorie, overdragelsesdokumentet 2023 og restaureringsprojektets akter. Rapporten indeholder ingen opdigtede navne.

ANTOM ApS · CVR 43696521

Stiftet 29. november 2022; aktuelt aktivt. Registreret kapital: 40.000 DKK. Formål ifølge virksomhedsdatabasen: køb og renovering af ejendomme, udlejning af ejendomme og teknisk udstyr samt korrekturlæsning og beslægtede aktiviteter. Virksomhedssiden nævner to ejendomme uden frit at identificere begge. Årsrapport 2025 blev registreret 2. juli 2026. [2] Forbindelse til bygningen: Ifølge EJJF-gengivelsen ejer ANTOM den samlede ejendom siden 31. maj 2023. [1] »Renovering« i selskabets formål dokumenterer ingen faktisk istandsættelse af Tontoftgård.

Anna Annette Zwad-Wenger

Registerportalerne anfører Anna som eneanpartshaver og direktør. Rolleprofilen angiver udtræden 22. august 2024 og genindtræden 20. november 2024. Soge

anfører genoptagelse af selskabet i november 2024 efter tvangsopløsning; årsagen er uafklaret uden originalakter. Dette selskabsretlige forløb er ikke ejendomsauktionen i 2023. Uddannelse og fuldt erhvervsforløb er ikke verificeret. [2, 23, 24]

Den fornyede kontrol 2. oktober 2026 bekræfter rollen som direktør og legal ejer af 100 procent af anparterne. Et selskabsformål eller en registerrolle er et erhvervsmæssigt udsnit, ikke en fuldstændig privat livshistorie. [2]

19 - ANTOM: de tre fremlagte årsrapporter

De tre PDF'er fra Oliver vedrører ifølge titelblad og selskabsoplysninger ANTOM ApS, CVR 43696521. Tallet 12569634 i URL-stien er ikke et pålideligt identitetsbevis. Første periode 29. november 2022 til 31. december 2023 samt kalenderårene 2024 og 2025 er undersøgt. [38-40]

Post i DKK	2022/23	2024	2025
Årets resultat	47.310	-34.960	78.527
Egenkapital ved årets udgang	87.310	52.350	130.878
Grunde og bygninger: bogført værdi	2.185.639	2.178.669	2.162.425
Gæld til selskabsdeltagere / ledelse	2.186.794	2.267.251	2.281.048

Tallene stammer fra det enkelte års rapport, trykt s. 7-9 (2022/23 og 2024) eller s. 6-8 (2025). Første periode omfatter mere end ét kalenderår og kan derfor ikke direkte behandles som årssammenligning.

Anna Annette Zwad-Wenger nævnes som direktør i alle tre rapporter. De er godkendt på de respektive generalforsamlinger 19. november 2024, 20. juni 2025 og 19. juni 2026. På første titelblad står en trykfejl: Zwad-Wanger; de øvrige selskabsoplysninger bruger Wenger. [38-40]

Ejendomsudlejning angives som hovedaktivitet. Rapporterne er ikke reviderede: Revisionscentret Padborg har opstillet dem og udtrykkeligt ikke afgivet en revisions- eller reviewkonklusion. Det er foreneligt med manglende lovpligtig revision.

Balanceposten grunde og bygninger vedrører selskabet som helhed. Den identificerer ikke Tontoftgård særskilt og dokumenterer hverken dets aktuelle markedsværdi eller restaureringens omfang. Gælden til selskabsdeltagere beviser heller ikke en bestemt personlig låneoptagelse foretaget af Thomas Wenger.

Der er små afvigelser i sammenligningstallene: 2025 angiver for 2024 resultat -34.959 og egenkapital 52.351, mens originalrapporten 2024 angiver -34.960 og 52.350. Sammenligningstal for 2023 indeholder også yderligere tilgodehavender på 10.523 DKK og tilsvarende andre balancesummer end første rapport. Forskellene ensrettes ikke stiltiende. [38-40]

20 · Thomas Wenger og købet i 2023

Offentligt dokumenterede erhvervsforbindelser

Lübecker Motorboot-Club byder i februarhæftet 2022 Thomas Wenger og Anna Zwad-Wenger velkommen som nye medlemmer med båden Rumbalotte. Det er en offentlig kilde til parrets fælles omtale; den dokumenterer hverken vielse eller ejerandel i Tontoftgård. [11] En Thomas Wenger nævnes som direktør ved registreringen i 2020 i registergengivelsen for Wenger-Wiethüchter Vermessungstechnik GmbH, Jena, HRB 517237; meddelelsen 11. januar 2024 registrerer hans udtræden og Roland Reisers indtræden. Det aktuelle virksomheds-impressum bekræfter Roland Reiser som direktør. [25, 26] Brancheforeningen VDV anfører Thomas Wenger fra Wenger-Wiethüchter som oplægsholder på delstatskongressen 2022 om opmålingsteknik. [27] Sammen med Annas erhvervsmæssige e-maildomæne giver det en plausibel erhvervsforbindelse. Et entydigt personligt primærbevis for, at klubmedlemmet og den tidligere direktør er samme person, mangler endnu. Uddannelse, fødselsdata og tidligere ansættelser tilføjes derfor ikke.

Forbindelse til bygningen: I de kontrollerede selskabsdata står Anna som anpartshaver; en egen ejerandel for Thomas eller hans ansvar for bestemte arbejder er ikke dokumenteret. Erhvervs erfaring med måleteknik ville heller ikke dokumentere arbejde som husets arkitekt eller restaurator.

En arrangementsrapport fra udbyderen af opmålingsteknik nævner Thomas Wenger sammen med Ekkehard Aurich til praktiske demonstrationer på workshops i Jena og Brehna 10. og 11. marts 2026. Det udvider den offentligt synlige erhvervsforbindelse til 2026. Det giver ingen fuldstændig uddannelseshistorie eller sikker portrætidentifikation. [36]

Thomas' egen beretning, formidlet gennem Oliver

»To timer før tvangsauktionen foretog jeg en straksoverførsel.« Desuden: »Vi købte det af en bank, 137 ville byde med.« Beskederne blev stillet til rådighed af Oliver 2. oktober 2026. [37]

Dermed foreligger en deltagers personlige erindring om det tidskritiske køb og sælgeren. Tallet 137 gengives som Thomas' udsagn; der foreligger ingen retslig budgiverliste. Overførslen viser hverken, at Thomas indfrie egen gæld, eller at auktionen derefter faktisk blev gennemført. Den personlige beretning og registerdata kan vises sammen uden at opfinde et ukendt forløb.

21 · Salg og varslet tvangsauktion i 2023

Dato	Dokumenteret forhold
10.09.2020	Udbud 2.850.000 DKK. [13]
24.06.2021	Udbud 2.725.000 DKK. [13]
01.07.2022	Udbud 2.525.000 DKK. [13]
22.11.2022	Udbud 2.475.000 DKK. [13]
12.01.2023	Udbud 1.650.000 DKK. [13] NYT: Boligsiden angiver i januar 2023 »Prisfald -825.000 kr. (-33 %)«. [43]
02.05.2023	Offentliggørelse i Statstidende ifølge senere auktionsannonce. [15]
NYT April 2023	Boligsiden: »Fjernet fra boligsiden«. [43]
22./23.05.2023	Portaler angiver salg; datoens præcise betydning er ukendt. [13, 29] NYT: Boligsiden angiver 23.05.2023 som »Solgt, alm. frit salg«, 1.650.000 DKK. [43]
24.05.2023	Offentliggørelse af varslingen for den følgende dag. [15]
25.05.2023	Varslet auktionsdato ved Fogedretten Sønderborg. [15]
31.05.2023	ANTOMs ejerskabsstart i EJF; fri handel 1.650.000 DKK i registergengivelsen. [1]

De forskellige datoer i maj kan vedrøre forskellige kontrakt-, portal- og registerbegivenheder; uden dokumenter kan deres præcise betydning ikke afklares. Auktionsannoncen omtaler mulig aflysning efter fri handel. Thomas' besked om bankkøbet kort før datoen og registreringen som almindelig fri handel er forenelige med det. Det er endnu ikke dokumenteret, om auktionen fandt sted, blev trukket tilbage eller ophævet; den konkrete juridiske rækkefølge er endnu ikke belyst af retsakten. Forespørgslen til retten skal afklare sagsnummer, auktionsforløb og tilgængelige salgs-/auktionsdokumenter. [1, 15, 37]

Undgå to vigtige regne- og fortolkningsfejl

Prisfaldet mellem det første nævnte udbud og 1,65 millioner DKK er 42,1 procent ($2,85 \rightarrow 1,65$ millioner DKK). Det er en beregning af udbudspriser, ikke et udsagn om værdisudvikling eller bevaringstilstand. [13-15]

NYT i den samlede udgave · Portalens »33 procent«

Boligsidens -33 procent vedrører den senest nævnte udbudspris 2.475.000 DKK ($2.475.000 - 1.650.000 = 825.000$ DKK = 33,3 %). Rapportens 42,1 procent vedrører derimod det første dokumenterede udbud på 2.850.000 DKK. Begge tal er korrekte, men har forskelligt beregningsgrundlag. [43, 13]

Den samme købesum ved 13 og 13A lægges ikke sammen til 3,3 millioner DKK; den giver hverken en totalsum eller en særskilt pris for hver enhed. Den samlede ejendom og det konkrete skøde skal afklare tilknytningen. Historiske udbudspriser, faktisk købspris og nutidig markedsværdi er forskellige oplysninger. Den daværende offentlige vurdering på 3,8 millioner DKK er ingen aktuel vurderingsrapport og intet bevis for et bestemt renoveringsbudget. [13-15]

22 · Bygningsfredning og restaurering

Fredningslisten fra februar 2017 nævner for Tontoft 13 hovedbygningen og den sammenbyggede nordøstlige avsløj, dateret ca. 1784. Den angiver fredning siden 1954 og udvidelse 1988. Det korrekte sted er PDF-side 285, trykt side 284. Den tidligere videreformidlede oplysning side 132 er forkert. [7]

A.P. Møller Fonden anfører Tontoftgård blandt gårde, der indgår i støtten til stråtagsarbejde siden 2005. Konkret støtteår, beløb, modtager og de præcist udførte arbejder fremgår ikke af den anvendte oversigt. [28]

NYT i den samlede udgave · FBB: aktuel fredningsstatus

Slots- og Kulturstyrelsens FBB-side »Tontoft, Tontoft 13, Sønderborg« angiver: Fredningsstatus »Fredet og tinglyst bevaringsdeklaration«, aktuel status »Aktiv«, komplekstype bondegård, 2 bygninger, 0 andre objekter. Fredningsomfang: »Hovedbygningen og den hermed sammenbyggede udlænge mod nordøst (ca. 1784). Fredet 1954.« Matrikel: 74 Pøl, Nordborg. Beskrivelse efter Museum Sønderjylland. En PDF »Tontoft 13, Tontoftgård, 6430 Nordborg« er registreret som bilag. [41]

Begrænsning: Siden er kun læst via søgeresultater; direkte adgang er blokeret af sidens robots-regler. Bilags-PDF'en og bevaringsdeklarationens indhold (omfang af tilladte indgreb) er ikke set. Fredningsstatus er en registeroplysning og erstatter ingen fredningsakt.

Anerkendelse af restaureringen i 2019

Den foregående researchudgave dokumenterede et kommunalt diplom af 9. oktober 2019 for omfattende igangværende restaurering af hovedbygning og sidefløj med traditionelle materialer og håndværksmetoder. Det daværende PDF-link var utilgængeligt ved genkontrol (HTTP 404; senere HTTP 502). Oplysningen bevares derfor som et fund overført fra den tidligere analyse, som skal bekræftes i originalen. [8]

Tilføjelse · Bekræftelse af nominering og arrangementsdato

SønderborgNYT skrev 4. oktober 2019, at kommunen inviterede til overrækkelse af »Anerkendelsen for Smuk Bygningskultur« onsdag 9. oktober (16:30, Teatersalen, Sønderborghus). Kandidatlisten for »Smuk istandsættelse« nævner »Tontoft 13, Pøl, Nordborg«. Det støtter datoen 9. oktober 2019 uafhængigt af den utilgængelige diplom-PDF. [42]

Begrænsninger: Listen nævner kandidater, ikke prismodtagere eller bygherrer. Hvem der modtog anerkendelsen og var bygherre, fremgår ikke. Selve diplommet og kommunens anerkendelsessag skal stadig indhentes.

Uanset dette ligger 2019 før ANTOMs ejerskabsstart i 2023. Uden projektafter kan restaureringen ikke tilskrives Thomas, Anna eller deres selskab. For arbejder siden 2023 er endnu ingen offentligt og entydigt henførbare arbejdsfortegnelser fundet. Der kræves gratis offentlige oplysninger om bygherrer, håndværkere, tilladelser, støtte og arbejder. Pris- eller gebyrtilbud fører udtrykkeligt ikke til bestilling.

Restaurering: hvad der faktisk er dokumenteret

Dokumentation	Udsagn	Hvad der er uafklaret
Kommunalt diplom, 9.10.2019 [8]; kandidatliste [42]	Anerkendelse af den igangværende omfattende restaurering af hus og sidefløj med traditionelle materialer og håndværksmetoder.	Bygherre, fag, omkostninger, præcis byggeperiode og tilladelsesnumre.
A.P. Møller Fonden [28]	Tontoftgård blandt gårde støttet til stråtogsarbejde siden 2005.	Konkret støtteår, beløb, modtager, udførte arbejder.
BBR-gengivelser [1]	Ombygningsår for flere bygninger.	Arbejdernes omfang, faglige kvalitet og bygningsretlige lovlighed.
NYT Mæglertekst/Boligsiden 2023 [43]	Oplysning om restaurering i 2016 (tekst afkortet i forhåndsvisningen).	Annoncens fulde ordlyd; forhold til anerkendelsen 2019; udførende parter.

Udmærkelsen i 2019 ligger før ANTOMs ejerskabsstart i 2023. Den må uden yderligere bevis ikke tilskrives selskabet som egen restaureringsindsats. For 2023-2026 er endnu ingen offentligt entydigt dokumenteret arbejdsfortegnelse fundet.

23 · Bygningstegninger, originalakter og åbne spørgsmål

Kommunen henviser til byggeforvaltningen for ældre afgørelser og tegninger og kræver fuldmagt for andre end ejeren. En sådan foreligger ikke her. Et frit tilgængeligt komplet sæt bygningstegninger er ikke fundet. Gårdmodellen og historiske kort klassificeres derfor som rumlige billedkilder, ikke officielle bygningstegninger. [31, 33, 35]

Samling / myndighed	Hvad der skal afklares
A84 · Nordborg Arkiv	Opførelsesberetning 1778-1780: indhold, ophavsmand, original eller afskrift, slotskøb og byggeforløb. [18]
E152 · Nordborg Arkiv	Ejerskab 1779-1978: Klyhn-identitet, Jørgensen-generation og parter i familieoverdragelsen 1978. [16]
Retten i Sønderborg	Sagsnummer og forløb for den varslede auktion i 2023.
Slots- og Kulturstyrelsen	Fredningsakt, omfang, historiske tegninger og godkendte restaureringer. NYT: bilags-PDF fra FBB-siden [41].
Rigsarkivet	Skøder og historisk grundbogstilknytning, især købere og sælgere 1999-2023.
Sønderborg Kommune	Offentligt tilgængelige byggesager, genopbygning efter 1975, ombygning 1980, restaureringsdiplom 2019 (bygherre).

Forespørgslerne er dokumenteret i den hidtidige arbejdsstatus. Denne udgave indeholder endnu ingen analyseret originalaktpakke fra de nævnte steder. Den hævder ingen ny postkassekontrol. Betalingspligtig arkivresearch, kopier eller scanninger er ikke autoriseret og bestilles ikke.

Hvad den endelige udgave konkret skal tilføje

Der mangler fuldstændige, verificerede livsforløb og identificerede portrætter af alle ejere, en navngiven ejerrække 1999-2023, målfast tegningsmateriale samt en fortegnelse over arbejder siden 2023:

- Skøder og registerudskrifter med købere, sælgere, andele og dato for hver overdragelse.
- Kirkebøger og andre biografiske primærkilder til livsdatoer og navnevarianter.
- Byggesager om branden 1975, genopbygning og ombygning 1980.
- Restaureringssag med bygherre, arkitekter, håndværkere, tilladelser og støttemidler.
- Aktuelle målfaste opmålingstegninger og fotos.
- Ejendomsspecifikke arbejder og anvendelse siden 2023.

Researchvejen er dermed konkret, men en fuldstændig biografi for hver ejer og et komplet tegningssæt kan først kaldes afsluttet, når disse kilder er modtaget og kontrolleret. Rapporten er en kildeunderbygget arbejdsudgave, ikke en afsluttende bygningsopmåling eller ejerskabsattest.

NYT i den samlede udgave · Nye spor, der kan følges uden omkostninger
1. »Nordborg-Bogen«, s. 34 (Klyhn/ejere 1841-1926, se [17]) og Chr. Knudsen, Familiehistorie XXIV, s. 109-111 (Drescher), i bibliotekernes digitaliseringer.
2. Drescher-maleriernes opholdssted (konsulinde Jenny Drescher / gartner Otto Kryck) - forespørgsel til Nordborg Lokalhistoriske Arkiv.
3. Salgsbetingelser og protokoller fra udstykningen af Nordborg Ladegård 1772/73 (parcel 13) - citeret på alsnissen.dk, originaler skal afklares i landsarkivet.
4. Den fulde mæglerpræsentation 2023 (restaurering 2016) og, hvis tilgængeligt, FBB-bilaget »Tontoft 13, Tontoftgård, 6430 Nordborg.pdf«.

24 · Supplerende oplysninger fra første udgave

Grund, rumoplysninger og bygningsform

Boligportalene angiver fem værelser og 288 m² for Tontoft 13, to værelser og 121 m² for 13A. Portaloplysningerne er ingen aktuel officiel rumplan. E152 indeholder desuden et søgespor til Nordborgs parcellister i 1803; sammen med Art. 74/Pøl er det nyttigt for historisk registerresearch. [12-14, 16]

Fredningsbeskrivelsen fremhæver den symmetriske facade og midtergavlen. Et komplet tegningssæt kræver foruden plantegning udtrykkeligt også godkendte snit og facader. De beskrevne ældre sprossevinduer kan delvis være kopier; kilderne alene gør det ikke muligt at skelne hver bygningsdel. [4, 31]

Anna og AN TOM: præcise tidligere registeroplysninger

Den tidligere analyse af Soge nævner det erhvervsmæssige e-maildomæne wenger-vermessungstechnik.de, adresseændring 18. august 2023 og selskabets genoptagelse efter tvangsopløsning 21. november 2024. Rolleprofilen angiver Annas genindtræden i direktionen 20. november 2024. Forskellige registerbegivenheder samles ikke til én dato. [23, 24]

Den automatisk genererede karrierebeskrivelse indeholdt modstridende tidsrum og blev derfor ikke overtaget som fuldstændigt livsforløb. Fødselsår, uddannelser, fuldt erhvervsforløb, personlig købsfinansiering og konkrete husarbejder er uafklarede. En LinkedIn-profil med samme navn er heller ikke tilstrækkelig til at tilskrive en akademisk

Auktion og restaureringsakter

Første analyse af auktionsannoncen angiver 2. maj 2023 som offentliggørelse i Statstidende og 24. maj 2023 som datoen for den senere varsling af auktionen 25. maj ved Fogedretten Sønderborg. Originalannoncen i Statstidende er ikke særskilt indhentet her; datoen føres som oplysning fra den senere annonce. Kontrakt-, portal- og registerdatoer kan betegne forskellige hændelser. [15]

De tidligere undersøgelsesspørgsmål om restaurering bevares: bygherre, arkitekt, fag, støttemodtager, omkostninger, byggeperiode, tilladelsesnumre, faglig udførelse og tilladt anvendelse. Registerårene beviser ikke disse oplysninger; vurderingen på 3,8 millioner DKK dokumenterer heller intet renoveringsbudget. [1, 8, 15, 28]

25 · Arkivforespørgsler: dokumenteret arbejdsstatus

Tabellen bevarer den dokumenterede afsendelsesstatus 1. oktober 2026. Tilføjelse: SLKS bekræftede 2. oktober aktindsigten under J.nr. 26/10615. Indhold, kontaktperson og procedures begrænsninger står i kapitel 28.7. De øvrige rækker hævder ingen ny postkassekontrol.

Myndighed / arkiv	Status dokumenteret i første rapport
Nordborg Lokalhistoriske Arkiv	Forespørgsel om A84/E152 sendt; supplerig 1. oktober 2026 om original/afskrift, Klyhn, Jørgensen, ejere 1999-2023, fotos og byggearbejder.
Retten i Sønderborg	Forespørgsel om auktionen 2023 sendt: sagsnummer, gennemførelse eller aflysning, salgsopstilling og retsdokumenter.
Slots- og Kulturstyrelsen	Forespørgsel om fredningsakt sendt: omfang, tilladelser, restaureringsdokumenter og tegninger.
Rigsarkivet	Forespørgsel om skøde-/grundbogsmateriale sendt: historiske overdragelser og tilknytning til Artikel 74/Pøl.
Sønderborg Kommune	Yderligere forespørgsel 1. oktober 2026 om offentligt tilgængelige byggesager og tegninger samt bygherrer for anerkendelsen 2019; uden påstået fuldmagt.

De fire oprindelige forespørgsler var dokumenteret i Gmail-forløbet i første rapport; modtagelseskvitteringer blev skelnet fra realitetsoplysninger. Nu er også SLKS-aktindsigten af 02.10.2026 bekræftet. Ingen fuldt analyseret originalaktpakke foreligger endnu. Researchens sagsnummer 26/10615 er ingen renoveringstilladelse. Den opdaterede status følger i kapitel 28.7. [63]

Kommunens kontaktadresse for ældre byggeafgørelser og tegninger er byg-bolig@sonderborg.dk. Kommunen angiver fuldmagt for andre end ejeren. Den supplerende forespørgsel bad derfor kun om offentligt tilgængelige dokumenter eller vurdering af udlevering uden ejerfuldmagt. [31]

I første rapport blev scan-/kopipriser efterspurgt for muligt betalingspligtigt arbejde. Olivers senere udtrykkelige beslutning har forrang: Intet betalingspligtigt bestilles. En gebyroplysning ville ikke være samtykke til bestilling.

26 · Dokumenteret sammenligning af udgaverne

Sammenlignet er første researchudgave af 1. oktober 2026 (13 sider), den udvidede illustrerede udgave af 2. oktober (24 sider) og dens kildekorrektur (29 sider, »fuldstændigt afstemt«). Hovedteksten i de to 2. oktober-udgaver var identisk ved tekstkontrol; kildekorrekturen tilføjede bilag, luftfoto og siderne om tilføjelser, forespørgsler og sammenligning. Denne samlede udgave forener alle tre og supplerer med fund markeret NYT.

Indhold i første udgave	Sammenligningsresultat og ændring
Ejer- og familieafsnit	Drescher, Klyhn, Petersen, Ritter og Jørgensen inklusive livsdatoer og identitetskonflikter overtaget; intet helt familieafsnit bortfaldet.
Luftfoto / fotokronologi	Luftfoto henført til 1957 manglede i den illustrerede udgave: genindsat (kap. 17).
Konflikt B3345	1988/1998 forklaret igen i billedkapitlet.
Grund / bygningsform	Værelsestal, parcellister 1803, symmetrisk facade samt snit og facader igen udtrykkeligt anført i tilføjelserne.
Anna / selskab	E-maildomæne, adresseændring 18.08.2023, genoptagelse 21.11.2024 og begrænsninger ved automatisk genereret biografi genindsat.
Salg / auktion	Oplysning om Statstidende 02.05.2023 og særskilte offentliggørelses-/auktionsdatoer genindsat; dokumentationsgrænse bevaret.
Forespørgsler / spørgsmål	Afsendelsesstatus og tilføjelser 01.10.2026, kvitteringer, byggekontakt og konkrete kontrolspørgsmål genindsat.
Kilder / nye tilføjelser	Alle oprindelige kildeposter til stede. Årsrapporter, nye fotos, modeller og yderligere resultater bevaret.
Bevidst opdaterede udsagn	Gebyrforespørgsel er ingen bestilling; omkostningsudelukkelsen gælder. Diplom 2019 og klub-PDF aktuelt ikke sikkert tilgængelige (2019 nu også støttet af [42]). Fredningslistens side rettet (PDF-s. 285 / trykt s. 284).
NYT Samlet udgave	Tilføjelser 02.10.2026 fra FBB, slægtshistorie, leksikon, avis, boligportaler og arkivkatalog; tidslinje, indholdsfortegnelse og billedfortegnelse tilføjet.

Sammenligningen fandt reelle udeladelser af enkelte oplysninger ved udvidelsen. Denne udgave genindsætter dem. Omformulerede eller sammenførte forbehold og undersøgelsesspørgsmål er sammenlignet efter deres indhold; der hævdes ikke ordret gentagelse af alle tidligere sætninger. De åbne historiske bevisspørgsmål er fortsat åbne.

27 · Kilder og kontrollerede fundsteder

Linkkontrol pr. 2. oktober 2026 (overført fra udgaven af 2. oktober). Vellykket adgang bekræfter adressen, ikke automatisk alle sidens udsagn. HTTP 403 betyder adgangsblokering, HTTP 404 en ikke fundet adresse; HTTP 502 er en adgangsfejl. Oplysninger overført fra tidligere analyser er fortsat tilsvarende markeret. Kilde 37 er en personlig meddelelse uden offentligt link. Kilder [41]-[50] er nye; de er læst 2. oktober 2026 via websøgning eller direkte adgang (oplysninger i hver post). Kommercielle registergengivelser erstatter ikke officielle originaludskrifter.

[1] companydata, BFE 5296683; aktuelle EJF-/bygningsdata
<https://companydata.dk/da/ejendom/5296683-tontoft-13-poel-6430-nordborg>

Linkkontrol 02.10.2026: automatisk adgang blokeret (HTTP 403); intet bevis for en fjernet side.

[2] ownr, ANTOM ApS, CVR 43696521
<https://ownr.dk/companies/public-profile/43696521>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[3] Erik Manthei Nielsen: Tontoftgård, i Nordborg, Fra Als og Sundeved, hæfte 62, 1984, s. 32-35
<https://slaegtsbibliotek.dk/2025/940987.pdf>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[4] Trap: Tontoft, Nordborg; FBB-beskrivelse, udgivet 12.12.2019
https://trap.lex.dk/Tontoft,_Nordborg

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[5] Jesper Tofft: Træk af den arkitekturhistoriske udvikling ..., Sønderjyske Årbøger 1986, s. 81-126, især 107-108
<https://tidsskrift.dk/soenderjyskeaarboeger/article/view/80464>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[5a] Direkte PDF af den faktisk anvendte digitaliserede udgave, Tofft 1986; trykt s. 107-108
<https://slaegtsbibliotek.dk/2023/904023.pdf>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[6] John Kronborg Christensen: Byggeskik på Nordals, Sønderjysk Månedsskrift 1/1992, s. 26 ff.
<https://slaegtsbibliotek.dk/910461.pdf>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[7] Fredede bygninger, Liste Februar 2017, Tontoft 13; PDF-side 285 / trykt s. 284, genkontrolleret
https://www.bygningsbevaring.dk/uploads/files/fredningsliste_feb_2017.pdf

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[8] Sønderborg Kommune: Diplomer 2019, Tontoftgård; tidligere undersøgt, igen ikke pålideligt tilgængelig
<https://sonderborg.dk/wp-content/uploads/2021/06/Diplomer-2019.pdf>

Linkkontrol 02.10.2026: adgangsfejl HTTP 502; tidligere HTTP 404. Kilden aktuelt ikke pålideligt tilgængelig igen. Dato 9.10.2019 yderligere støttet af [42].

[9] Holm-Arkiv: Efterkommere af Jacob Lauritzen, især nr. 45, 74, 76, 109
<https://www.holm-arkiv.dk/wp-content/uploads/2017/01/Jacob-Lauritzen.pdf>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[10] Nordborg Arkiv: B2819 (1979), B3343 (1980), B3345 (1988/1998)
<https://arkiv.dk/vis/944282>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[10b] B3343
<https://arkiv.dk/vis/950956>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[10c] B3345
<https://arkiv.dk/vis/950978>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[11] Lübecker Motorboot-Club, Im Bugkorb, februar 2022, nye medlemmer s. 28
<https://lmc-luebeck.de/downloads/Bugkorb202202.pdf>

Linkkontrol 02.10.2026: adresse ikke fundet (HTTP 404); tidligere fund aktuelt ikke genkontrolleret i originalen.

[12] home, Tontoft 13A, BFE-forbindelse og boligareal
<https://home.dk/alle-boliger/6430-nordborg/tontoft-13a/bfe-5296683-tontoft-13A-00-00/>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[13] Boliga, Tontoft 13, udbuds- og salgshistorie
<https://www.boliga.dk/adresse/tontoft-13-6430-nordborg-40224460>

Linkkontrol 02.10.2026: automatisk adgang blokeret (HTTP 403); intet bevis for en fjernet side.

[14] Boliga, Tontoft 13A, boligoplysninger
<https://www.boliga.dk/adresse/tontoft-13a-6430-nordborg-1283332631>

Linkkontrol 02.10.2026: automatisk adgang blokeret (HTTP 403); intet bevis for en fjernet side.

[15] VORES Nordborg, auktionsannonce 24.5.2023
<https://vores-nordborg.dk/a/tvangsauktion-villa-paa-tontoft-13-i-nordborg/c6e95d89-7595-4ed8-a326-488dcb583e24>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[16] Nordborg Lokalhistoriske Arkiv, E152 (Ejendomshistorie Tontoft 13, 1779-1978)
<https://arkiv.dk/vis/6408138>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[17] Alsnissen, Parcel nr. 13, Tontoftgaard (Chr. Knudsen, Houmøller og Kryck, folketællinger)
<https://www.alsnissen.dk/default.asp?side=289>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200); læst fuldt 02.10.2026 til NYT-tilføjelserne.

[18] Nordborg Lokalhistoriske Arkiv, A84
<https://arkiv.dk/vis/868499>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[19] Broballe, Espehøjvej 14, hushistorie
<https://www.jessenb.dk/sognet/Broballe/husene/esp-14.html>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[20] Trykt Petersen-familiehistorie, s. 46; modstridende oplysninger ikke overtaget ukritisk
<https://slaegtsbibliotek.dk/928813.pdf>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[21] Nordborg Arkiv, slægtsregistrering Friedrich Wilhelm Petersen
<https://www.norlak.dk/webtrees/index.php?route=%2Fwebtrees%2Ftree%2Ftree1%2Findividual%2FI16516%2FFriedrich-Wilhelm-PETERSEN>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[22] Holm-Arkiv, lokal-/hushistorie, trykt s. 64
<https://www.holm-arkiv.dk/wp-content/uploads/2016/12/Hele-byen-20013.pdf>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[23] ownr, Anna Annette Zwad-Wenger; rolleforløb
<https://ownr.dk/users/public-profile/4009476527>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[24] Soge, ANTOM; registergengivelse og begivenhed 21.11.2024
<https://www.soge.dk/uk/company/43696521/antom-aps>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[25] OpenRegister, Wenger-Wiethüchter, HRB 517237
<https://openregister.de/company/DE-HRB-Y1206-517237>

Linkkontrol 02.10.2026: automatisk adgang blokeret (HTTP 403); intet bevis for en fjernet side.

[26] Wenger-Wiethüchter, aktuelt impressum
<https://www.vt-gmbh.de/impressum/>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[27] VDV Thüringen, delstatskongres 2022
<https://www.vdv-online.de/landesverbaende/landesverband-thueringen/termindetails/landesmitgliederversammlung-2022-1.html>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[28] A.P. Møller Fonden, Læsøs tangtage; supplerende støtte til andre gårde
<https://www.apmollerfonde.dk/projekter/laesoes-tangtage/>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[29] DinGeo, Tontoft, adresse- og handelsoversigt
<https://www.dingeo.dk/oversigt/6430-nordborg/tontoft/>

Linkkontrol 02.10.2026: automatisk adgang blokeret (HTTP 403); intet bevis for en fjernet side.

[30] DinGeo, dokument side med KB-luftfoto H09664_026
<https://www.dingeo.dk/adresse/6430-nordborg/tontoft-13/dokument/>

Linkkontrol 02.10.2026: automatisk adgang blokeret (HTTP 403); intet bevis for en fjernet side.

[31] Sønderborg Kommune, tidligere byggeafgørelser og tegninger
<https://sonderborgkommune.dk/miljo-byggetilladelse>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[32] Nordborg Arkiv, B4335: Mimi Ritter med Gerda 1942. Set på ny
<https://arkiv.dk/vis/5644505>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[33] Nordborg Arkiv, V318: model af Tontoftgård, Hans Jørgensen, katalogår 1990
<https://arkiv.dk/vis/7241796>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[34] Nordborg Arkiv, V320: model af Nordborg Slot, Hans Jørgensen, 1970-1990
<https://arkiv.dk/vis/7247746>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[35] Dansk Centralbibliotek: kort-/prospektkatalog, nr. 235-237, PDF-s. 43-44
https://www.dcbib.dk/sites/default/files/2024-06/fortegnelse._kort-prospekter-topografisk_kunst.pdf

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[36] Opmålingsteknik: workshops marts 2026, omtale af Thomas Wenger
<https://mitteldeutsche-vermessungstechnik.de/2026/01/26/workshop-in-jena-und-brehna-i-10-03-11-03-2026/>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[37] Thomas Wenger: to personlige beskeder om købet, fremlagt af Oliver Dering i samtalen 2. oktober 2026
Intet offentligt dokument.

[38] ANTOM ApS: årsrapport 2022/23; link fra brugeren, læst fuldt
<https://regnskaber.cvrapi.dk/12569634/amNsb3Vkc2ovLzAzLzFILzRhLzLk3L2RmL2E5NmItNGlxZS1iOTQ4LTAxNDBhM2EwYWU5YQ.pdf>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[39] ANTOM ApS: årsrapport 2024; link fra brugeren, læst fuldt
<https://regnskaber.cvrapi.dk/12569634/amNsb3Vkc2ovLzAzLzgyL2QxL2VhL2YyL2M1ZmQtNGYzMC05MzRILWEzYmFkOWVjMGQxMg.pdf>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[40] ANTOM ApS: årsrapport 2025; link fra brugeren, læst fuldt
<https://regnskaber.cvrapi.dk/xhtml/12569634/amNsb3Vkc2ovLzAzL2E3L2U4L2Y1LzliL2YzOTktNDRjZS1hNTBILWNjY2QzMjQwMDE0Yg.pdf>

Linkkontrol 02.10.2026: tilgængelig (HTTP 200).

[41] NYT Kulturarv.dk, FBB-fredningssag »Tontoft, Tontoft 13, Sønderborg« (fredningsstatus, omfang, bygningshistorie)
<https://www.kulturarv.dk/fbb/case/13099215>

Indhold læst via søgeresultater 02.10.2026; direkte adgang ikke mulig på grund af sidens robots-regler.

[42] NYT SønderborgNYT, 4.10.2019: »Sønderborg Kommune hædrer smuk bygningskultur - se kandidaterne«
<https://www.sonderborgnyt.dk/soenderborg-kommunen-haedrer-smuk-bygningskultur-se-kandidaterne/>

Hentet og læst fuldt 02.10.2026.

[43] NYT Boligsiden, Tontoft 13, Pøl, Nordborg: salgsforløb og annoncetekst
https://www.boligsiden.dk/adresse/tontoft-13-6430-nordborg-05402196__13

Indhold læst via søgeresultater 02.10.2026; annoncetekst afkortet i forhåndsvisningen.

[44] NYT Lilienhoff (mæglertekst) »Tontoft 13, Tontoftgård, 6430 Nordborg«
<https://www.lilienhoff.dk/liebhaver/20000086/Tontoft-13-Tontoftg%C3%A5rd-6430-Nordborg/>

Tekst læst via søgeresultater; siden omdirigerer direkte adgang til listen »Solgte boliger«.

[45] NYT lex.dk: Nordborg (Nordborg Slot, auktion 1766, udstykning 1772, bybrand 1792)
<https://lex.dk/Nordborg>

Indhold læst via søgeresultater 02.10.2026.

[46] NYT Wikipedia: Nordborg Castle (ejerliste)
https://en.wikipedia.org/wiki/Nordborg_Castle

Indhold læst via søgeresultater 02.10.2026; sekundærkilde.

[47] NYT Alsnissen, Nordborg parceller (ladegårdens salgsbetingelser; skatteregnskab 1543)
<https://www.alsnissen.dk/default.asp?side=19>

Indhold læst via søgeresultater 02.10.2026.

[48] NYT arkiv.dk, søgeresultater »Tontoft 13« (V318 Papmodel, B1506, E152, B4335)
<https://arkiv.dk/soeg?searchString=Tontoft+13&ValgteArkiverIds;=178>

Indhold læst via søgeresultater 02.10.2026.

[49] NYT Wikipedia (da): Nordborg Kirke (oprindeligt Tontoft Kirke)
https://da.wikipedia.org/wiki/Nordborg_Kirke

Indhold læst via søgeresultater 02.10.2026; sekundærkilde.

[50] NYT DinGeo, Tontoft 13 (BBR-oplysninger, ombygningsår 1980)
<https://www.dingeo.dk/adresse/6430-nordborg/tontoft-13/>

Indhold læst via søgeresultater 02.10.2026; sidens realkreditoplysninger medtages ikke.

Bemærkning: Denne samlede udgave er en kildeunderbygget arbejdsudgave, ingen bygningsopmåling, tingbogsattest eller juridisk rådgivning. Personudsagn bygger på offentligt tilgængelige kilder og beskeder videreformidlet af Oliver; hvor identiteter eller forløb ikke er dokumenteret, fremgår det af teksten.

28 · Bygningsfredning og renovering

28.1 · Hvad fredningen betyder for huset

Tilføjelse til husets historie · Retlig status og kildestatus: 2. oktober 2026. Kapitlet beskriver de dokumenterede regler og en konkret arbejdsgang for ejerne. Aktuell tilstandsundersøgelse og den fulde fredningsakt foreligger endnu ikke.

Tontoftgård er en statsligt fredet bygning

Fredningslisten omfatter hovedbygningen og den tilbyggede nordøstlige avlsfløj: fredning 1954, udvidelse 1988. Beskrivelsen hentet fra det officielle register nævner desuden en tinglyst bevaringsdeklaration. Den fulde ordlyd skal endnu indhentes. Den aktuelle juridiske afgrænsning følger afgørelserne og bilagene, ikke en bygningsbeskrivelse alene. [7, 4, 41]

De beskrevne fredningsværdier omfatter hvidkalkede facader, hovedhusets stråtag, gavl og rokokodør, historiske vinduer og beslag samt indvendigt planløsning, hovedskillevæg, trappe, stuklofter, ovnnicher, fyldingsdøre og metaldele. Gårdbelægning, brønd, pumpe og have har en dokumenteret miljømæssig værdi; en særskilt juridisk fredning af arealerne er dermed endnu ikke endeligt dokumenteret. [4]

De vigtigste lovpligtige forpligtelser

Bestemmelse [51]	Følge for renoveringen
§ 9	Hold bygningen i forsvarlig stand, især tag og åbninger tætte. Pligten gælder også under en byggepause.
§ 10	Få som udgangspunkt tilladelse til arbejder ud over almindelig vedligeholdelse; vedlæg nødvendige planer, tegninger og beskrivelser.
§ 7a	Lempelser for indvendige arbejder forudsætter en udtrykkelig tinglyst afgørelse. En sådan er ikke dokumenteret for Tontoftgård.
§§ 11, 14	Nedrivning samt genopførelse efter brand eller væsentlig skade er underlagt særlige tilladelsesregler.
§ 15	Tinglyste særlige bevaringsbestemmelser binder også senere rettighedshavere.
§ 16	Statslig støtte er mulig; det er ingen automatisk bevilling.

Køb fra en bank og ejerskifte ophæver ikke fredningsforpligtelserne. Ifølge de analyserede registergengivelser er ANTOM ApS ejeren; Thomas' personlige rolle og en ansøgningsfuldmagt skal behandles særskilt. [1, 2, 37, 51]

28.2 · Tre veje for renoveringsarbejder

Procedure	Klassifikation
Almindelig vedligeholdelse	Kun uden fredningstilladelse inden for myndighedens snævre definition. Mange almindelige håndværksarbejder falder netop udenfor. [53]
Forudgående skriftlig underretning	Kun de præcist regulerede arbejder i BEK 1565 af 09.12.2024, gældende fra 01.01.2025. [52, 54]
Ansøgning om tilladelse	Andre indgreb ud over almindelig vedligeholdelse. Historiske interiører er som udgangspunkt også omfattet. [51, 55]

Underretningsordningens 15 kategorier - kort overblik

Listen er vejledende. Før udførelse skal alle betingelser for det enkelte nummer i § 2 og begrænsningerne i § 3 kontrolleres. Et projekt kan omfatte flere arbejder med forskellige procedurer. [52, 54]

Nr.	Kategori - stærkt forkortet
1	Bestemte ikke-oprindelige køkkener og badeværelser under 50 år inden for eksisterende rumgrænser.
2	Arbejder efter en bygningsspecifik vejledning godkendt siden 01.03.2013.
3	Bestemte hjælpemidler til mennesker med handicap; eventuelt senere fjernelse.
4	Underjordisk ledningsføring frem til kælderen.
5	Skiltning i overensstemmelse med en lokalplan.
6	Udskiftning af indvendige ledninger uden nye riller i vægge og lofter.
7	Bestemte synlige vand-, varme- og afløbsledninger med de foreskrevne bevaringsbetingelser.
8	Trådløse brand-/røgalarmer og nøgleboks til brandvæsenet.
9	Bestemte varmepumper med separat udedel og underjordisk ledningsføring; vær opmærksom på undtagelser.
10	Identisk udskiftning af zink-/kobbertagrender inklusive detaljer og samlingsmetoder.
11	Fjernelse af nedhængte lofter i rum oprindeligt uden loft.
12	Fjernelse af pladebeklædning fra oprindeligt ubeklædte vægge.
13	Begrænset destruktiv undersøgelse af skjulte dele med efterfølgende retablering.
14	Bestemte dræn-/kælderarbejder under terræn efter vejledning.
15	Forsatsvinduer efter den foreskrevne vejledning.

Ingen generel tilladelse til nye gennembrydninger, ændrede rumgrænser eller flyttede/udskiftede vinduer og døre. Underret før start som ejer eller fuldmægtig med nødvendige eksisterende-/projktoplysninger; ved nr. 2, 14 og 15 også relevante vejledningsuddrag. Efter fem år uden start kræves ny underretning. Reglerne fra 2021 er erstattet. [52]

28.3 · Ansøgning, koordinering og frister

Sammenfør to myndighedsspor

Slots- og Kulturstyrelsen afgør den fredningsretlige behandling. Sønderborg Kommune vurderer kommunale bygge- og planforhold. En fredningstilladelse erstatter ikke eventuelt nødvendig byggetilladelse. Den kommunale ansøgning går gennem Byg og Miljø. [55, 56, 31]

Sammensæt et projektgrundlag, der kan vurderes

Arbejdsforslag til ANTOM/Thomas: Hvert arbejde får et nummer, rum-/bygningsdelsbetegnelse, tilstandsfoto, beskrivelse af eksisterende forhold, planlagt indgreb, materiale og metode. Hertil kommer plantegning, snit eller detaljetegning, hvor indgrebet kræver det, samt forløb og eventuelt støttebudget. Bevarede dele og erstatningsdele betegnes særskilt.

Arbejdslisten bør skelne mellem: allerede udført; påbegyndt og afbrudt; endnu ikke påbegyndt. Eksisterende afgørelser, godkendte tegninger, underretninger og vilkår tilknyttes hver post. En ændret plan er ikke automatisk omfattet af en tidligere tilladelse. Den konkrete rækkevidde skal afklares ud fra afgørelsen.

Udled ikke frister af hukommelsen

§ 10, stk. 4 indeholder en tremånedersregel for ubesvarede tilladelsesansøgninger og en undtagelse ved igangværende § 7a-sag. Heraf følger ingen tilladelse her: Den præcise ansøgning, modtagelse, korrespondance og sagsstatus mangler. Vores aktindsigt er ingen tilladelsesansøgning og udløser ikke reglen. [51]

For eksisterende tilladelser og tilskud er afgørelsens individuelle frister og vilkår afgørende. SLKS beskriver en begrundet anmodning om fristforlængelse pr. e-mail til cfk@slks.dk. Om Thomas behøver en forlængelse, skal undersøges i hans dokumenter. [55]

Hvis arbejder allerede er udført uden nødvendig tilladelse

Dokumentér først faktisk tilstand og omfang, og afstem lovliggørelse med SLKS. Efterfølgende ansøgning betyder ikke automatisk efterfølgende godkendelse. Der findes en myndighedsprocedure for ulovligt udførte arbejder; resultatet afhænger af den konkrete ejendom. [62]

Loven giver mulighed for tilsyn, påbud og sanktioner. Bevaringspligten må under en byggepause ikke undergraves af tiltagende vandindtrængning eller andre undgåelige skader. Konkrete myndighedspåbud eller overtrædelser på Tontoftgård er ikke dokumenteret i rapporten. [51]

Årsagen til stilstanden er uafklaret

Thomas har bekræftet, at renoveringen er gået i stå, og at huset er fredet. Det dokumenterer ingen forbindelse mellem stilstand og myndighedsafslag. Manglende tilladelse, ændret planlægning, finansiering, håndværkertilgængelighed eller tekniske skader er mulige undersøgelsespunkter, ikke konstaterede årsager. [64]

28.4 · Bygningsdele, materialer og energi

Punkterne er en arbejdsliste udledt af det dokumenterede fredningsprofil. De erstatter ikke materialeanalyse, statisk kontrol eller valg af et allerede godkendt produkt. [4, 7]

Bygningsdel	Dokumentér og afstem før beslutning
Stråtag / tagværk	Skadesteder, eksisterende opbygning, reparationsomfang, mønningsdetaljer, kviste og skorstene; forhold mellem bevaring og udskiftning.
Murværk / sokkel	Sten, fuger, puds- og farvelag, fugt og eksisterende reparationer. Ingen materialebestemmelse ud fra foto alene.
Facade / farve	Eksisterende opbygning, ønsket farve og behandling samt påvirkning af gesims, vinduesindfatninger og portal.
Vinduer / døre	Skeln historiske dele fra kopier; registrér reparationsmuligheder, glas, profiler, beslag og planlagt tætnings-/forsatsløsning.
Interiør	Fotografér og lokalisér trappe, stuk, døre, gulve, ovnnicher og metaldele før demontering.
Planløsning / konstruktion	Undersøg hovedskillevæg, bjælkelag og planlagte gennembrydninger særskilt; model og arkivfoto er ingen statisk opmålingstegning.
Installationer	Registrér ledningsveje, riller, gennembrydninger, synlige apparater, ventilation og udendørsanlægs placering på tegninger.
Avlsfløje	Skeln historiske fløje fra senere sidebygninger; sammenhold ombygningsår og brandhistorie med bygningsnumre.
Gård / have	Registrér belægning, brønd, pumpe, træer og jordindgreb; fastlæg først den juridiske fredningsgrænse med bilagene.

Energirenovering: undersøg undtagelser målrettet

BR18 § 278, stk. 2 muliggør undtagelser fra §§ 274-282, når energikravene strider mod arkitektoniske, kulturhistoriske eller miljømæssige fredningsværdier. Det er ingen generel fritagelse fra byggereglerne. § 274 kræver desuden, at energiforbedringer ikke medfører fugtskader. Brand, sikkerhed og sundhed skal fortsat tages i betragtning. [57]

For Tontoftgård skal det derfor først afklares, hvilke isolerings-, vindues- og varmetiltag er forenelige med fredede bygningsdele. Et fagligt endeligt valg af isoleringsmateriale eller ny rude kan ikke træffes ud fra den hidtidige historiske rapport.

Gratis tilgængelig teknisk fagviden

SLKS' informationsblade behandler vedligeholdelse og istandsættelse af historiske bygninger. De er udgangspunkt for undersøgelse af tag, murværk, vinduer og indretning; konkrete afgørelsesvilkår har forrang. Fuldstændigt link: kilde [61].

28.5 · Kontakter, støtte og omkostninger

Myndighed / kontakt	Konkret opgave
SLKS - Center for Kulturarv cfk@slks.dk +45 33 95 42 00	Fredningsomfang, akter, ansvarlig teknisk sagsbehandler, tilladelse/underretning, handlingsplan og støtte. [55, 58]
Senita Zjajo Brtan, SLKS sezab@slks.dk J.nr. 26/10615	Kontaktperson fra svaret om vores aktindsigt. Ikke bekræftet som teknisk sagsbehandler for Thomas' renovering. [63]
Sønderborg Kommune - Byg byg@sonderborg.dk +45 88 72 40 82	Kommunal byggerådgivning/Kvik-Caféen, eventuel bygge- og plantilladelse; Lille Rådhusgade 7, 6400 Sønderborg. [31]
Kommunale byggesager byg-bolig@sonderborg.dk	Tidligere afgørelser, tegninger og afvandingsdokumenter. Ved andres ejendom angiver kommunen fuldmagt. [31]

Handlingsplan: det vigtigste gratis afklaringsspor

SLKS betaler en handlingsplan efter faste satser, hvis der ikke allerede er udarbejdet en for ejendommen. En restaureringskyndig rådgiver valgt af ejeren beskriver tilstand og prioriteringer, overvejende udvendigt; interiører kun i særlige tilfælde. Planen er grundlag for dialog, ingen byggetilladelse. [59]

Afklar først hos cfk@slks.dk, om Tontoftgård allerede har en handlingsplan, og hvilke betingelser der gælder. Ingen privat bestilling alene i forventning om refusion. Ansøgningen kræver blandt andet oplysninger om den valgte rådgiver. [59]

Behandl tilskud og skatteforhold særskilt

Støtte kan være relevant for arbejder, der bevarer eller reetablerer fredningsværdier. Almindelig vedligeholdelse er ikke generelt støtteberettiget; allerede udførte arbejder støttes ikke blot efterfølgende. Afklar støtteberettigelse og tilsagn før start for nye arbejdsopgaver. [60, 55]

En bevaringsdeklaration kan være relevant for fritagelse for grundskyld. Om og i hvilket omfang det allerede er indregnet for Tontoftgård, skal undersøges i tinglysning og skattedokumenter. Personlige skattefordele må ikke ukritisk overføres til et selskab. [60]

Olivers research er fortsat bundet af kravet: Bestil ingen betalingspligtige dokumenter, scanninger, rådgivninger eller medlemskaber. Researchen bestiller heller ingen ydelser for Thomas. Renoverings-, planlægnings- og eventuelle kommunale sagsomkostninger er særskilte og hverken bestilles eller loves her.

28.6 · Arbejdsplan for den standsede renovering

Arbejdsforslag til ejer og fuldmægtige. Rækkefølgen gør næste koordineringstrin vurderbart; den forudsætter ingen allerede konstaterede skader eller tilladelsesproblemer.

Trin	Konkret resultat
1 · Sikr sagsmaterialet	Sammenfør fredningsafgørelser 1954/1988, bevaringsdeklaration, bilag, hidtidige tilladelser, underretninger, handlingsplan og støttetilsagn.
2 · Registrér tilstanden	Aktuelle fotos med dato og bygningsdelsnummer; dokumentér afbrudte arbejdsområder, allerede udførte arbejder og åbne bygningsdele.
3 · Afklar ejerrepræsentation	Fastlæg ansøger og eventuel fuldmagt fra ANTOM ApS; hold privat deltagelse og juridisk repræsentation adskilt.
4 · Klassificér arbejderne	Undersøg almindelig vedligeholdelse, underretning eller tilladelsesansøgning for hver arbejdsopgave. Medtag udtrykkeligt interiører og sidefløje.
5 · Koordinér myndigheder	Afklar fredningsværdier og fremgangsmåde med SLKS; afstem bygge-/planret, anvendelse og nødvendige dokumenter med kommunen.
6 · Frister og støtte	Kontrollér eksisterende frister; søg eventuelt forlængelse. Afgræns støtteberettigede nye arbejdsopgaver før start.
7 · Dokumentér udførelsen	Knyt godkendte detaljer og materialer til fagene; afklar ændringer før udførelse, og saml tilstand samt faktura-/støttedokumenter forståeligt.

Spørgsmål til den tekniske sagsbehandler

Hvilke afgørelser og bilag bestemmer dagens fredningsomfang? Findes en § 7a-afgørelse? Er der en handlingsplan? Hvilke hidtidige tilladelser og underretninger vedrører den aktuelle renovering, og gælder fristerne endnu? Hvilke planlagte indgreb kan underrettes, og hvilke kræver ansøgning? Hvilke dokumenter mangler? Hvilke nye arbejdsopgaver kan få støtte?

Hvad kun originalakter kan besvare

Den aktuelle tilstand, konkrete vilkår, hjemlen til allerede udførte indgreb, de ansvarlige for renoveringerne 2016/2019 og omfanget siden 2023 kan ikke endeligt rekonstrueres af de hidtidige kilder. Det fuldstændige tingbogs-/skødemateriale og den ubrudte ejerrække 1999-2023 mangler også fortsat.

Historiske tegninger, gårdmodel, arkivbilleder og aktuelle fotos bør senere vises side om side. En skitse rekonstrueret fra et billede skal mærkes som fortolkning og må ikke foregive at være en godkendt bygningstegning.

28.7 · Opdateret status og redaktionelle afklaringer

Aktindsigt hos SLKS - bekræftet 2. oktober 2026

Svaret fra Senita Zjajo Brtan, Center for Kulturarv, indgik 02.10.2026 kl. 10:07 tysk lokaltid. Emne: »SV: Anmodning om aktindsigt - fredningssag Tontoftgård, Tontoft 13, Nordborg«. Forespørgslen er oprettet under J.nr. 26/10615. [63]

Myndigheden varsler ved enkle forespørgsler svar senest syv arbejdsdage efter modtagelsen. Omfattende eller komplekse akter kan tage længere tid; da skal der gives besked om forventet svar dato. Det er endnu ingen udlevering af fredningsakten og ingen tilladelse til renoveringsarbejder. [63]

Den oprindelige forespørgsel omfatter afgørelser 1954/1988, bevaringsdeklaration, beskrivelser, tegninger, fotos, restaureringsansøgninger og afgørelser, stråtagsstøtte, arbejder omkring 2019 og efter 2023 samt kilder til byggeår og Dreschers erhverv. Den dækker dermed allerede væsentlige åbne spørgsmål. [63]

Præciseringer i forhold til den fremlagte samlede udgave

Emne	Redaktionel beslutning
Redningsmedaljer, s. 12	Christian Drescher 1829 og Hans Michael 1844 føres som to særskilte overleveringer. Forskellige personer og hændelser er ikke i sig selv kildekonflikter. [3, 17]
Familiens orientering, s. 12	Brorsen-familiens tyskorienterede forbindelser vises sammen med Maries danske opdragelse af børnene og mandens senere skifte. [17]
Nedrivning 1773, s. 8	Ladegårdens salgsbetingelser vedrører avlsbygninger. De beviser ikke nedrivning af slottets øvre etage. [47]
Anerkendelse 2019, s. 25	Ny avis kilde bekræfter nominering og arrangementsdato, ikke i sig selv en pris. Den tidligere diplomoverlevering bevares særskilt. [8, 42]
Sagsstatus, s. 28	Bevar første rapports afsendelsesstatus; supplér med bekræftet SLKS-aktindsigt og dens faktiske betydning. [63]

Foreløbigt afsluttet rapport - manglende beviser er fortsat synlige

Alle hidtidige kapitler, billeder og kilder er bevaret. Udgaven er en brugbar samlet fremstilling af den hidtidige research; den hævder ingen endeligt dokumenteret ejer- eller bygningshistorie. De allerede angivne navne-, daterings- og identitetsspørgsmål er uafklarede, indtil pålidelige dokumenter modtages.

29 · Supplerende kilder og dokumentation

Fortsættelse af kildefortegnelsen [1]-[50]. Den juridiske research er kontrolleret 2. oktober 2026. Officielle regler, myndighedsvejledninger og personlige meddelelser angives særskilt. Et link er ingen tilladelse, og en kildeoverlevering intet aktuelt tilstandsbevis.

[51] Bygningsfredningsloven, LBK 219 af 06.03.2018; gældende lovbekendtgørelse.

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/219>

Lovtekst læst som PDF; bestemmelser om bevaring, tilladelse, deklaration og støtte.

[52] BEK 1565 af 09.12.2024, gældende siden 01.01.2025.

<https://www.retsinformation.dk/api/pdf/247037>

Hele bekendtgørelsen læst; underretningsprocedure og § 7a-undtagelser. Kortlisten erstatter ikke de enkelte betingelser.

[53] SLKS: Almindelig vedligeholdelse.

<https://slks.dk/omraader/kulturarv/fredede-bygninger/bygningsarbejde-eller-vedligehold/almindelig-vedligeholdelse>

Myndighedens oplysninger om den snævre definition af almindelig vedligeholdelse; søgeuddrag kontrolleret.

[54] SLKS: Underretning - særlige regler for badeværelser, køkkener m.m.

<https://slks.dk/omraader/kulturarv/fredede-bygninger/bygningsarbejde-eller-vedligehold/underretning-saerlige-regler-for-badevaerelser-koekkener-mm>

Officiel vejviser; direkte adgang senest med timeout. Juridiske betingelser fra [52].

[55] SLKS: Søg tilladelse til bygningsarbejder.

<https://slks.dk/omraader/kulturarv/fredede-bygninger/bygningsarbejde-eller-vedligehold/soeg-tilladelse-til-bygningsarbejder>

Aktuelle søgeuddrag om kontakt, fristforlængelse og afregning kontrolleret; direkte adgang senest med timeout.

[56] Virk: Byg og Miljø, Sønderborg Kommune.

https://virk.dk/myndigheder/kommuner/S%C3%B8nderborg/Byg_og_Miljoe/

Kommunal ansøgningsvej; suppleres af kommunens direkte side [31].

[57] BR18, aktuelle §§ 274-279, især § 278, stk. 2.

https://www.bygningsreglementet.dk/tekniske-bestemmelser/11/krav/274_279/

Aktuel udgave læst fuldt; energiundtagelse og forebyggelse af fugtskader.

[58] Slots- og Kulturstyrelsen: Kontakt.

<https://slks.dk/kontakt>

Myndighedens telefon +45 33 95 42 00; fagpostkasse yderligere dokumenteret ved [55] og [63].

[59] SLKS: Handlingsplan, opdateret 30.09.2025.

<https://slks.dk/omraader/kulturarv/fredede-bygninger/din-fredede-bygning/handlingsplan>

Indhold læst; betaling efter satser, udelukkelse ved eksisterende plan, rådgivervalg og indholdets omfang.

[60] SLKS: Støttemuligheder og skattefritagelse.

<https://slks.dk/omraader/kulturarv/fredede-bygninger/din-fredede-bygning/stoettemuligheder>

Søgeuddrag om fredningsstøtte og grundskyld kontrolleret; desuden ejerbrochure [65]. Intet individuelt støtte-/skattetilsagn.

[61] SLKS: Informationsblade om vedligeholdelse og istandsættelse.

<https://slks.dk/omraader/kulturarv/fredede-bygninger/bygningsarbejde-eller-vedligehold/hent-viden-og-vaerktoejr/informationsbladene-om-vedligeholdelse-og-istandsaettelse>

Officiel gratis tilgængelig vejviser til teknisk information. De enkelte blade er ikke analyseret som ejendomsspecifik materiale godkendelse her.

[62] SLKS: Lovliggørelse af ulovligt udførte bygningsarbejder.

<https://slks.dk/omraader/kulturarv/fredede-bygninger/bygningsarbejde-eller-vedligehold/lovliggoerelse-af-ulovligt-udfoerte-bygningsarbejder>

Myndighedens procedure; ingen konstatering af overtrædelse på Tontoftgård.

[63] SLKS-e-mail af 02.10.2026, kl. 10:07 (Tyskland)

Afsender: Center for Kulturarv, cfk@slks.dk; underskriver: Senita Zjajo Brtan, sezb@slks.dk. Emne og indhold i kapitel 28.7; J.nr. 26/10615. Besked læst i Gmail-originalen. Ikke offentligt linket.

[64] Personlig meddelelse fra Oliver af 02.10.2026

Thomas skulle have bekræftet fredningen; den igangværende renovering er gået i stå. Kilde: brugerens meddelelse i samtalen. Ingen bygningsundersøgelse eller myndighedsafgørelse; stilstandens årsag ikke dokumenteret.

[65] SLKS: Når bygningen er fredet, ejerbrochure, april 2024.

https://slks.dk/fileadmin/user_upload/SLKS/Omraader/Kulturarv/Bygningsfredning/Fredede_bygninger/Naar_bygningen_er_fredet.pdf

Søgeuddrag om støtte kontrolleret. Brochuren er ældre end underretningsproceduren fra 2025; anvend [52] her.